

LLYFRYDDIAETH
ROBERT MAYNARD (BOBI) JONES

Huw Walters

BYRFODDAU:

<i>AR</i>	<i>Asheville Review</i>
<i>AWR</i>	<i>The Anglo-Welsh Review</i>
<i>BAC</i>	<i>Baner ac Amserau Cymru</i>
<i>BBCS</i>	<i>Bulletin of the Board of Celtic Studies</i>
<i>BCEC</i>	<i>Bwletin Cymdeithas Emyrnau Cymru</i>
<i>BFEA</i>	<i>Bulletin of the Collegiate Faculty of Education, Aberystwyth</i>
<i>BM</i>	<i>The Bloomsbury Review [Denver, Colorado]</i>
<i>BNW</i>	<i>Book News from Wales</i>
<i>BW</i>	<i>Books in Wales</i>
<i>CE</i>	<i>Y Cylchgrawn Efengylaidd</i>
<i>CHLR</i>	<i>Celtic History and Literature Review</i>
<i>DL</i>	<i>Dock Leaves</i>
<i>DdG</i>	<i>Y Ddraig Goch</i>
<i>EMW</i>	<i>The Evangelical Magazine of Wales</i>
<i>IPR</i>	<i>International Poetry Review</i>
<i>IRAL</i>	<i>International Review of Applied Linguistics</i>
<i>LA</i>	<i>Linguistica Atlantica</i>
<i>LIC</i>	<i>Llên Cymru</i>
<i>LILI</i>	<i>Llais Llyfrau</i>
<i>MPT</i>	<i>Modern Poetry in Translation</i>
<i>NWR</i>	<i>New Welsh Review</i>
<i>PBM</i>	<i>The Poetry Book Magazine</i>
<i>PW</i>	<i>Poetry Wales</i>
<i>StC</i>	<i>Studia Celtica</i>
<i>TCh</i>	<i>Tu Chwith</i>
<i>TDd</i>	<i>Tafod y Ddraig</i>
<i>THSC</i>	<i>Transactions of the Honourable Society of Cymmrodorion</i>
<i>TLS</i>	<i>Times Literary Supplement</i>
<i>TW</i>	<i>Teacher in Wales</i>
<i>WA</i>	<i>The Welsh Anvil</i>
<i>WBW</i>	<i>Welsh Books and Writers</i>
<i>WM</i>	<i>The Western Mail</i>
<i>WN</i>	<i>The Welsh Nation</i>
<i>WPJ</i>	<i>W. P. Journal: Literature and Arts Bimonthly</i>
<i>YC</i>	<i>Ysgrifau Catholig</i>

1945

'To a friend in distress' [poem], *Ymlaen!* (Cathays High School for Boys), 2, i (1945), 13.

'Great poetry', *ibid.*, 16-17.

'Noses (considered as a subject of poetry)' [essay], *ibid.*, 2, ii (1945), 5-7.

'A gwridodd y pregethwr' [ysgrif], *ibid.*, 14-15.

1948

'Tr hynafgwyr' [cerdd], *ibid.*, 21 Gorffennaf, 2.

1949

Cerddi: 'Islwyn; Dylan Thomas; Y bardd ieuanc i'r hen feirdd', *Y Fflam*, 8 (Awst 1949), 50-51.

'Eryn', *BAC*, 21 Medi, 1949, 4.

'Colofn y merched: lle'r fenyw mewn llên', *ibid.*, 19 Hydref, 1949, 7.

'Sbri (mewn awr ddigalon)' [cerdd], *ibid.*, 9 Tachwedd, 1949, 2.

'Portread o yrrwr trê'n' [cerdd], *ibid.*, 21 Rhagfyr, 1949, 5.

'Eleni' [cerdd], *DdG*, Tachwedd 1949, 4.

'Yr Ysgotiaid a ni', *ibid.*, Tachwedd 1949, 4.

1950

'Arddull Emrys ap Iwan', *Y Llenor*, 29, iii (Hydref 1950), 123-31.

'Simboliaeth', *Y Fflam*, 9 (Awst 1950), 3-6.

'Trafod simboliaeth', *ibid.*, 9 (Awst 1950), 34-8. [Sgwrs gyda T. Glynne Davies].

'Fy nhad Mai' [cerdd], *ibid.*, 39-41.

'Cerdd i foddhau'r werin' [cerdd ryddiaith], *Yr Efrogdydd*, 1, iii (Gorffennaf 1950), 82.

'I Beti' [cerdd], *BAC*, 4 Ionawr, 1950, 2.

'Cerdd i gyffelybu Cymru i balmant gwlyb', *ibid.*, 1 Chwefror, 1950, 5.

- 'Llais y wlad: yr economydd a'r fynwent', *ibid.*, 12 Ebrill, 1950, 2.
- 'Dychwelyd' [cerdd], *ibid.*, 24 Mai, 1950, 2.
- 'Colofn y merched: edrychwch i'ch ceginau', *ibid.*, 9 Awst, 1950, 7.
- 'Yr Hwrdd. (Sylwadau ar lyfr diweddar)', *ibid.*, 6 Medi, 1950, 3. [Cerdd yn parodio T. H. Parry-Williams].
- 'Cwrs y byd: "deall" beirdd heddiw', *ibid.*, 4 Hydref, 1950, 8.
- 'Nodyn i ail-ystyried Stefan George', *ibid.*, 3; 11 Hydref, 1950, 3.
- 'Y Golofn farddol [:] llythyr at y beirdd ifainc', *ibid.*, 11 Hydref, 1950, 2.
- 'Bod yn fodern', *ibid.*, 18 Hydref, 1950, 2. [Atebwyd y sylwadau hyn gan T. Glynne Davies yn 'Moderniaeth a deall', *ibid.*, 1 Tachwedd, 3].
- 'Sinc yr Eisteddfod', *DdG*, Awst 1950, 1. [Sylwadau ar gystadleuthau'r Eisteddfod Genedlaethol].
- Adolygiad: *Ugain o gerddi*, T. H. Parry-Williams, *Y Fflam*, 9 (Awst 1950), 44-6.

1951

- 'Astudiaeth destunol a chymharol o *Owein a Lunet*'. Traethawd MA, Prifysgol Cymru, (Aberystwyth, 1951).
- 'Nodiadau cymysg: Cai fab Cynyr', *BBCS*, 14, ii (Mai 1951), 119-23.
- 'Traddodiadaeth', *Y Fflam*, 10 (Awst 1951), 16-23.
- 'Y Modernwyr gwerinol', gan Bobi MacEoins [h.y. Bobi Jones], *BAC*, 21 Mawrth, 1951, 8.
- 'Unieithogrwydd Cymraeg', *ibid.*, 2 Mai, 1951, 2.
- 'Enaid Iwerddon rydd', *ibid.*, 2 Mai, 1951, 6; 9 Mai, 1951, 6; 16 Mai, 1951, 3; 23 Mai, 1951, 3; 30 Mai, 1951, 3; 6 Mehefin, 1951, 3; 13 Mehefin, 1951, 6; 20 Mehefin, 1951, 3; 27 Mehefin, 1951, 3; 4 Gorffennaf, 1951, 6.
- 'Llinellau yn y bore' [cerdd], *ibid.*, 9 Mai, 1951, 3.
- 'Plasau'r Frenhines' [cerdd], *ibid.*, 13 Mehefin, 1951, 6.
- 'Genedigaeth yn Iwerddon' [llythyr at y golygydd], *ibid.*, 20 Mehefin, 1951, 2, 8.
- 'Bobi Jones ganddo ef ei hun', *ibid.*, 11 Gorffennaf, 1951, 3. Cyhoeddwyd hefyd yn *Y Crynhoad*, 10 (Hydref 1951), 45-6.
- 'Gramadeg beirniaid Gwyl Brydain' [llythyr at y golygydd], *ibid.*, 11 Gorffennaf, 1951, 2.

- 'Y Newydd ym marddoniaeth Cymru', *ibid.*, 5 Medi, 1951, 5.
- 'Traddodiad a chreu', *ibid.*, 31 Hydref, 1951, 6.
- 'Oust Labour's Tories. "England is incapable of ruling Wales"', *WN*, July 1951, 3.
- 'Dychwelyd o Iwerddon' [cerdd ryddiaith], *DdG*, Mehefin 1951, 6.

1952

- Golygydd: *Camre Cymru: cerddi'r Rali* gan amryw feirdd, [Caerdydd]: Plaid Cymru, 1952, 16tt.
- 'I'm cyfaill Emrys (sydd yn y carchar oherwydd ei fod yn Gymro)' [cerdd], *ibid.*, 14.
- 'Trefn mewn llên', *Y Fflam*, 11 (Awst 1952), 10-14.
- 'Y Teulu' [cerdd], *ibid.*, 35.
- 'Gweithio cerdd' [cerdd], *ibid.*, 35.
- 'Y Rhod: tranc sinigiaeth yng ngolau diwrnod newydd' [cerdd], *Y Genhinen*, 2, iii (Haf 1952), 162.
- 'Offer gweld a chlywed wrth ddysgu'r Gymraeg', *Yr Athro*, 1, xi (Awst 1952), 255-9.
- '"Dysgu" chwaeth', *ibid.*, 2, i (Medi 1952), 12-14.
- 'Cwrs y byd: dwyieithedd', *BAC*, 2 Gorffennaf, 1952, 8.
- 'Angen rhyddid: nid yw datganoli'n ddigon', *DdG*, Gorffennaf 1952, 4-5.

1953

- 'Y Rhamantau Arthuraid. Ai o "Lyfr Gwyn Rhydderch" y codwyd testun "Llyfr Coch Hergest"?'', *BBCS*, 15, ii (Mai 1953), 109-16.
- 'The Anglo-Welsh', *DL*, 4, x (Spring 1953), 23-8.
- 'Hidlon o Lanidloes':
- 'Y Soned', *BAC*, 1 Ebrill, 1953, 6.
 - 'Y Ddau draddodiad', *ibid.*, 8 Ebrill, 1953, 3.
 - 'Y Ddau draddodiad: yr uchelwrol', *ibid.*, 15 Ebrill, 1953, 6; 2 Ebrill, 1953, 6; 29 Ebrill, 1953, 3.
 - 'Y Traddodiad gwerinol', *ibid.*, 6 Mai, 1953, 3; 13 Mai, 1953, 6.
 - 'Y Ddau draddodiad: casgliad', *ibid.*, 20 Mai, 1953, 6.
 - 'Sut i englynu'n anghywir', *ibid.*, 27 Mai, 1953, 6.
 - 'Eifion Wyn', *ibid.*, 3 Mehefin, 6; 10 Mehefin, 1953, 3.
 - 'Hanes hen yr ynys hon', *ibid.*, 17 Mehefin, 1953, 6.
 - 'Dwy stori', *ibid.*, 24 Mehefin, 1953, 2.

'Ieuan Tew', *ibid.*, 1 Gorffennaf, 1953, 7; 8 Gorffennaf, 1953, 3.
'Ail-iaith mewn ysgolion ail radd', *ibid.*, 15 Gorffennaf, 1953, 2.
'Siôn Cent a'r traddodiad', *ibid.*, 22 Gorffennaf, 1953, 6
'Siôn Cent a'i gyfoeswyr', *ibid.*, 29 Gorffennaf, 1953, 3.
'Dwy stori', *ibid.*, 5 Awst, 5; 12 Awst, 1953, 6.
'Moliere y Cymry', *ibid.*, 19 Awst, 1953, 3; 26 Awst, 1953, 3; 2 Medi, 1953, 3; 9 Medi, 1953, 3.
'Ail-ardal', *ibid.*, 16 Medi, 1953, 3.
'Sir ein sant', *ibid.*, 23 Medi, 1953, 6; 30 Medi, 1953, 6.
'Y Materolwr ysbrydol', *ibid.*, 7 Hydref, 1953, 3; 14 Hydref, 1953, 3.
'Pum munud', *ibid.*, 21 Hydref, 1953, 6.

'S.L. a'r coroni' [llythyr at y golygydd], *ibid.*, 24 Mehefin, 1953, 2.

'Dadl lythyrau rhwng dau fardd: barn Pennar Davies a Bobi Jones am *Cerddi Cadwgan*', *ibid.*, 23 Rhagfyr, 1953, 3; 30 Rhagfyr, 1953, 2.

'The Contribution of Wales to the world through its tradition', *WN*, September 1953, 3-4, 6.

'Sosialwyr a'r Blaid', *DdG*, Tachwedd 1953, 3. [Adolygiad: *Dilyn Crist*, Hywel D Lewis].

1954

'Llywelyn yr Ail', yn Gwynedd O. Pierce, gol., *Ein Tywysogion*, Caerdydd: Plaid Cymru, 1954, 76-83.

'The First song' [poem, translated by Peter John Stephens], *PBM*, 6, v (Fall 1954), 24.

'Dadl lythyrau rhwng dau fardd: barn Pennar Davies a Bobi Jones am *Cerddi Cadwgan*', *BAC*, 6 Ionawr, 1954, 3; 13 Ionawr, 1954, 8; 20 Ionawr, 1954, 3; 27 Ionawr, 1954, 3; 3 Chwefror, 1954, 5.

'Cwrs y byd: Gwyl ddrama Llangefni', *ibid.*, 6 Hydref, 1954, 8.

'Mewn bwthyn' [cerdd], *ibid.*, 24 Tachwedd, 1954, 8.

'Nadolig' [cerdd], *ibid.*, 22 Rhagfyr, 1954, 3.

'Saunders Lewis y dramodydd', *ibid.*, 29 Rhagfyr, 1954, 3.

""Pererin Fictoraidd"" sef Syr O. M. Edwards', *DdG*, Awst 1954, 3.

1955

'Y Saint a'r rhamantau', *Yr Efridydd*, 5, ii (Awst 1955), 49-52.

'Imitations in death', *WA*, 7 (1955), 82-6.

'Cyfeillion gohebu' [llythyr], *Yr Athro*, 5, i (Medi 1955), 322.

'Saunders Lewis y dramodydd', *BAC*, 5 Ionawr, 1955, 3; 12 Ionawr, 1955, 3;

19 Ionawr, 1955, 3; 26 Ionawr, 1955, 3; 2 Chwefror, 1955, 3; 9 Chwefror, 1955, 3; 16 Chwefror, 1955, 3.

'Cwrs y byd':

'Y drefn addysg', *ibid.*, 2 Chwefror, 1955, 8.
'T. Glynne Davies', *ibid.*, 16 Chwefror, 1955, 8.
'Mazzini ac undod', *ibid.*, 27 Ebrill, 1955, 8.
'Plaid Llundain', *ibid.*, 8 Mehefin, 1955, 8.
'Saeson da', *ibid.*, 29 Mehefin, 1955, 8.
'Marw wrth fyw', *ibid.*, 13 Gorffennaf, 1955, 8.

'Portread o fam' [cerdd], *ibid.*, 9 Mawrth, 1955, 3.

'Arholiad uchaf WJEC', *ibid.*, 27 Ebrill, 1955, 2; 11 Mai, 1955, 2.

'Agor theatr fach yn Llangefni', *ibid.*, 11 Mai, 1955, 5.

'Y byd oll yn Llangollen', *ibid.*, 13 Gorffennaf, 1955, 1.

'Nadolig' [cerdd], *ibid.*, 21 Rhagfyr, 1955, 2.

'Galw am drin tacs pres!' *DdG*, Rhagfyr 1955, 6. [Ymateb i gais am adolygiad oddi wrth y golygydd].

'Cwrs y byd: dwyieithedd a deall', *BAC*, 7 Rhagfyr, 1955, 8. [Adolygiad: *Bilingualism and reading ability in English*, W. R. Jones].

1956

Golygydd: *Triban: cylchgrawn chwe-misol* 1, i (Hydref 1956) - 1, iv (1958).

'Clorian yr ifanc: gwlad y saint', *Llafar*, 5, ii (Gwyl Ddewi 1956), 73-8.

'Cwrs y byd':

'Adroddiad y Brifysgol am goleg Cymraeg', *BAC*, 18 Ionawr, 1956, 8.
'Beirniadu Bangor', *ibid.*, 15 Chwefror, 1956, 8.
'Symudiad peryglus yn addysg Cymru', *ibid.*, 28 Mawrth, 1956, 1.

'Pen-friends in Welsh', *WN*, 15 September, 1956, 7; 27 October, 1956, 7.

1957

Crwydro Môn, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1957, 139 tt.

Y Gân gyntaf, Aberystwyth: Gwasg Aberystwyth, 1957, 92 tt.

'Y Rhamantau Cymraeg a'u cysylltiad â'r rhamantau Ffrangeg', *LIC*, 4, iv (Gorffennaf 1957), 208-27.

'Gwanwyn Cwm Dywelan' [cerdd], *Yr Arloeswr*, 1 (Haf 1957), 11.

'Peidiwn â cholli ein pennau', *BAC*, 21 Mawrth, 1957, 5.
[Anerchiad y gwr gwadd yng nghinio Gwyl Ddewi, Cangen Llundain Plaid Cymru].

'Canrif o'n llenyddiaeth', *ibid.*, 27 Mehefin, 1957, 3.

'Islwyn' [soned], *Y Tyst*, 12 Medi, 1957, 1.

'Dau o ganlyniadau economaidd Swes', *DdG*, Ionawr/ Chwefror 1957, 2.

'United Europe...Is it to be welcomed?', *WN*, January 1957, 5.

Adolygiadau:

'Ymdrech olaf y Saeson', *BAC*, 2 Mai, 1957, 7. [*The Romantic survival*, John Bayley].

'Dwy iaith a gwyddoniaeth', *ibid.*, 21 Tachwedd, 1957, 7; 28 Tachwedd, 1957, 2. [*The Educational attainment of bilingual children in relation to their intelligence and linguistic background*, W. R. Jones].

1958

Nid yw dwr yn plygu: nofel, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1958, 175tt.

'Ceiriog - y bardd disynnwyr', *Lleufer*, 14, ii (Haf 1958), 81-4.

'Caerdydd' [cerdd], *Yr Arloeswr*, 2 (Calan 1958), 11-12.

'Sgwrs rhwng Bobi Jones a Waldo Williams', *ibid.*, 19-24.

'Portread o fardd' [cerdd], *ibid.*, 4 (Haf 1958), 12.

Adolygiadau:

'Cwrs y byd', *BAC*, 10 Chwefror, 1958, 8. [*Ultimus Romanorum*, A W Wade-Evans].

'Draw dros y don', *ibid.*, 11 Medi, 1958, 7. [*Traddodiad llenyddol Iwerddon*, J.E. Caerwyn Williams].

1959

I'r arch: dau o bob rhyw; ysgrifau llên a hanes, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1959, 168 tt.

'Bae Ceredigion' [cerdd], *Yr Arloeswr*, 6 (Haf 1959), 21.

'Morgannwg' [soned], *Wales*, 7 (Mawrth 1959), 21.

'Lithiau lleygwr': [cyfres ddiennw]

'Eglwys rydd y Cymry'; 'Dawnsio crefyddol', *BAC*, 30 Gorffennaf, 1959, 3.

'Ildiad'; 'Yn y canol', *ibid.*, 6 Awst, 1959, 6.

'Yr Annibynwyr a'r Methodistiaid', 'Priodi', *ibid.*, 20 Awst, 1959, 3.

'Dau wn mawr y Bala', *ibid.*, 27 Awst, 1959, 3.

'Penlinio', *ibid.*, 27 Awst, 1959, 3.

Adolygiadau:

- 'Daeth dwyieithedd at ei goed', *ibid.*, 17 Medi, 1959, 7. [*Bilingualism and intelligence*, W. R. Jones].
 'Canu Gwydderig', *ibid.*, 22 Hydref, 1959, 3. [*Detholion o waith Gwydderig*, gol., J. Lloyd Thomas].

1960

- Bod yn wraig: nofel*, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1960, 140 tt.
- Y Tair rhamant*, Aberystwyth: Cymdeithas Lyfrau Ceredigion, Gyf., 1960, xxxi, 156 tt. [Diweddariadau o 'Iarlles y Ffynnon', 'Peredur', 'Geraint fab Erbin']. Ail-gyhoeddwyd yn 1979.
- Rhwng Taf a Thaf*, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1960, 58 tt.
- 'Gwr gwâdd' [cyfweiliad], *Yr Arloeswr*, 7 (Pasg 1960), 23-9.
- 'Hollgynhwysol yw Cristnogaeth: ateb i J. Gwilym Jones', *ibid.*, 8 (Hydref 1960), 39-40. [Sylwadau ar adolygiad John Gwilym Jones ar *I'r arch*, *ibid.*, 7 (Pasg 1960), 44-8].
- 'Gwerthfawrogi llenyddiaeth', *Yr Athro*, 10, v (Ionawr 1960), 131-3; 10, vi (Chwefror 1960), 163-4; 10, vii (Mawrth 1960), 199-203; 10, viii (Ebrill 1960), 227-30; 10, ix (Mai 1960), 258-61; 10, x (Mehefin 1960), 290-3; 10, xi/xii (Gorffennaf/Awst 1960), 323-30; 11, i (Medi 1960), 22-4; 11, ii (Hydref 1960), 52-4; 11, iii (Tachwedd 1960), 86-90.
- 'The strange bilingual situation', *TW*, 1, i (September 1960), 6-7.
- 'Baled y teulu Beasley', *DdG*, Ebrill 1960, 3.
- 'Llencyndod' [cerdd], *Y Tyst*, 4 Awst, 1960, 1.
- 'Dail hydref (i 2841, Williams, W. G.)' [cerdd], *BAC*, 22 Medi, 1960. Cyhoeddwyd hefyd yn *DdG*, Hydref 1960, 5.
- 'Gwenith Ffair-Rhos', *WM*, 30 Gorffennaf, 1960, 6. [Y trai ar Gristnogaeth yng Nghymru].
- 'Dan adenydd cyfoethog', *ibid.*, 27 Awst, 1960, 7. [Yr adfywiad mewn llenyddiaeth Gymraeg].
- 'Y Pechod ffasiynol yng Nghymru - diffyg cyfrifoldeb', *ibid.*, 17 Medi, 1960, 7. [Carcharu Waldo Williams].
- 'Damhegion diweddar', *ibid.*, 19 Tachwedd, iii. [Sylwadau ar *Der Zauberberg*, Mann, a *La Peste*, Camus].
- Adolygiadau/Reviews:
Presenting Welsh poetry, Gwyn Williams; *Welsh short stories*, George Ewart Evans, *WN*, January 1960, 2.
The Learning lark, Glyn Jones; *Journal of the Historical Society of the Church in Wales*, Vol. ix, *ibid.*, February, 1960, 3.
Elizabeth Davies, 1789-1860, Meirion Jones; *Flintshire place-names*, Ellis Davies, *ibid.*, April 1960, 3.

1961

- Llenyddiaeth Gymraeg yn addysg Cymru*, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1961, 51 tt. (Cyfres yr Academi, 1.)
- 'Pedair milltir', yn R. Gerallt Jones, gol., *Fy Nghymru i: nifer o agweddau personol ar Gymru a Chymreig- rwydd hanner ffordd drwy'r ugeinfed ganrif*, Dinbych: Gwasg Gee, 1961, 53-64.
- 'Personoliaeth y plentyn', yn Jac L. Williams, gol., *Y Plentyn ysgol*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1961, 26-37. (Ysgrifau ar Addysg, 1).
- 'Gwynfor Evans', yn Gwilym R Jones, gol., *Portreadau'r 'Faner': yr ail gyfrol*, Y Bala: Gwasg y Sir, 1961, 42-4. [Cyfraniad di-enw].
- Cerddi: 'Portread o drempyn; Portread o weddw; Madam unmlwydd oed; Plaid Cymru (etholiad 1959)', yn Emlyn Evans, gol., *Awen Aberteifi*, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1961, 40-44.
- 'Slum: stori natur i'r plant lleia', *Yr Athro*, 11, x (Mehefin 1961), 308-10.
- 'Revival in teaching of Welsh', *TW*, 1, ix (May 1961), 1, 4.
- 'Barddoniaeth Gymraeg ddiweddar', *WM*, 24 Mehefin, 1961, 7.
- 'Darllen â bysedd traed', *ibid.*, 11 Tachwedd, 1961, 8.
- 'Canu Taliesin', *Taliesin*, 1 [Haf 1961], 89-120. [Adolygiad: *Canu Taliesin*, Ifor Williams].

1962

- Graddio geirfa*, Aberystwyth: Cyfadrn Addysg Coleg Prifysgol Cymru, Aberystwyth, 1962, 39 tt. (Pamffled rhif 10).
- Cerddi: 'Portread o yrrwr trê; Cân Ionawr; Gwanwyn Nant Dywelan', yn Thomas Parry, gol., *The Oxford book of Welsh verse*, Oxford: Clarendon Press, 1962, 524-8.
- 'Afon Cleddau (yn Llanhuadain)' [cerdd], *Barn*, 1 (Tachwedd 1962), 24.
- 'Theori dysgu ail iaith', *Yr Athro*, 13, i (Medi 1962), 14-18; 13, ii (Hydref 1962), 34-9; 13, iii (Tachwedd 1962), 66-76.
- 'Beirniadu llyfrau gosod', *TW*, 2, iv/v (January 1962), 14-15. [Trafodaeth ar bamffledyn yr Academi Gymreig *Llenyddiaeth Gymraeg yn addysg Cymru*].
- 'Mwyalchen' [cerdd], *Chwyn*, 1 (Gwanwyn 1962), 8.
- 'Y Mynydd Du' [cerdd], *ibid.*, 2 (Gaeaf 1962), 21.
- [Trafodaeth ar ddarlith Iorwerth C. Peate 'Llenyddiaeth Gymraeg mewn

cymdeithas ddwyieithog' i aelodau o'r Academi Gymreig]:
'Llenyddu mewn cymdeithas ddwyieithog', *BAC*, 12 Gorffennaf, 1962, 2-3.
"Pedwar ar bymtheg a phedwar ugain" a chariadon eraill', *ibid.*, 30 Awst, 1962, 3.

'Dysgu ail iaith', *Y Cymro*, 25 Ionawr, 1962, 7.

Adolygiadau/Reviews:

'Barn ar *Farn*', *Llais y lli*, 17 Tachwedd, 1962, 5. [Rhifyn cyntaf *Barn*].
The Old farmhouse, D. J. Williams, translated by Waldo Williams;
Tynged yr iaith, Saunders Lewis, *WN*, March 1962, 3.

1963

Guto'r Glyn a'i gyfnod, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1963, 40 tt. (Cyfres Pamffledi Llenyddol Cyfadran Addysg Aberystwyth, 6).

Cymraeg i oedolion: Aberystwyth oral Welsh course for adults, Aberystwyth: Collegiate Faculty of Education, 1963, 39 tt. (Nodiadau'r dysgwr). [Ail argraffiad 1964].

Cyfieithiad: *Emile, gan Jean-Jacques Rousseau: detholion*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1963, xxiv, 124 tt. (Ysgrifau ar Addysg, 2).

'Daw'r Pasg i bawb: dechrau ail act', yn Douglas V. Price, gol., *Theatr: llyfryn i ddathlu Gwyl Ddrama Gymraeg colegau Cymru*, Dinbych: Gwasg Gee, 1963, 47-8.

'Gramadeg cenedl a graddio'r iaith', *BBCS*, 20, iii (Tachwedd 1963), 221-35.

'Addysg i gaethweision', *Diwinyddiaeth*, 14 (1963), 53-64.

'Isaac' [stori], *Taliesin*, 6 [Haf 1963], 10-21.

'O gylch y retina', *Y Traethodydd*, 118 (Ebrill 1963), 90-93.

'Y Grefft o gymysgu ffigurau', *Y Genhinen*, 13, i (Gorffennaf 1962-63), 8-13. [Sylwadau atodol ar erthygl Brinley Richards yn *ibid.*, 12, iii (Haf 1962), 160-7].

'Theori dysgu ail iaith', *Yr Athro*, 13, iv/v (Rhagfyr 1962/Ionawr 1963), 98-102; 13, vii (Mawrth 1963), 209-13; 13, viii (Ebrill 1963), 231-7; 13, ix (Mai 1963), 284-8; 13, x (Mehefin 1963), 299-302; 13, xi/xii (Gorffennaf/Awst 1963), 346-52; 14, i (Medi 1963), 16-22; 14, ii (Hydref 1963), 38-44; 14, iii (Tachwedd 1963), 82-7.

'Sonedau Protestant ystyfnig i Eglwys Lân Gatholig Rhufain', *YC*, 2 (1963), 18-19.

'Cofio am G. J. Williams: teyrnged disgybl', *BAC*, 24 Ionawr, 1963, 1, 4.

'Ni sy'n medru'r iaith a ni yn unig a fedr ei hachub', *Y Cymro*, 2 Mai, 1963, 3.

'Adeiladu cenedl rydd', *Barn*, 7 (Mai 1963), 212. [Adolygiad: *Y Bod cenedlig*,

gan A. E., cyfieithwyd gan D. J. Williams].

1964

Cyflwyno'r Gymraeg: (llawlyfr i athrawon ail iaith), Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1964, 182 tt. (Ysgrifau ar Addysg, 3.)

Cymraeg i oedolion: Aberystwyth oral Welsh course for adults, ail argr., Aberystwyth: Collegiate Faculty of Education, 1964, 39tt. (Nodiadau'r dysgwr).

"'Y Frenhines ddiodesus". (Myfyrdod o gwmpas *Stryd y Glep a'r Byw sy'n cysgu*, Kate Roberts)', *Y Traethodydd*, 119 (Hydref 1964), 145-54.

'Ffariseaeth lastwraidd ac wyresau'r fonesig', *Barn*, 24 (Hydref 1964), 338-9.

'Theori dysgu ail iaith', *Yr Athro*, 14, iv/v (Rhagfyr 1963/Ionawr 1964), 115-20; 14, vi (Chwefror 1964), 134-8; 15, vi [*sic*] (Mawrth 1964), 186-92; 15, vii (Ebrill 1964), 214-18; 15, viii (Mai 1964), 250-6; 15, ix (Mehefin 1964), 258-62; 16, i (Medi 1964), 12-13; 16, ii (Hydref 1964), 48-54; 16, iii (Tachwedd 1964), 70-78; 16, iv (Rhagfyr 1964), 108-15.

'Gweddi nos (ar adeg o anhunedd)' [cerdd], *CE*, 6, ii (Hydref/Tachwedd 1964), 40.

'Report from Laval. Extracts from the report of the faculty research lecturer...at the University of Laval, Quebec', *BFEA*, 11 (1964), 9.

1965

Cymraeg i oedolion, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1965, 92 tt. (Cyfrol 1: nodiadau'r dysgwr).

Cymraeg i oedolion, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1965, 121 tt. (Cyfrol 1: llyfr yr athro).

Tyred allan: cerddi, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1965, 78 tt.

Man gwyn: caneuon Quebec, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1965, 79 tt.

'Y Llenor ymrwymedig', yn John Gwyn Griffiths, gol., *D. J. Williams, Abergwaun: cyfrol deyrnged*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1965, 138-46.

Beirniadaeth: 'Drama fydryddol: testun agored', yn D. Llewelyn Jones, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Maldwyn 1965: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1965, 55-7. [Ar y cyd â Chynan a Thomas Parry].

'Athrylith yr iaith Gymraeg', *THSC*, Rhan II (1965), 207-21.

'Dwy stori fer: "Yr Anterliwt"; "Y Gêm"', *Taliesin*, 10 (Gorffennaf 1965), 13-22.

- 'Yr Ehedydd' [cerdd], *ibid.*, 11 (Rhagfyr 1965), 89-90.
- 'I Indiaid yn unig', *Barn*, 28 (Chwefror 1965), 113; 29 (Mawrth 1965), 150; 31 (Mai 1965), 209-10. [Dyddiadur Quebec].
- 'Rhyw a Duw', *ibid.*, 32 (Mehefin 1965), 217.
- 'Beirniadu llên', *ibid.*, 34 (Awst 1965), 273.
- 'Canol oed' [cerdd], *ibid.*, 34 (Awst 1965), 286.
- 'Hanes seciwlar a hanes go iawn', *ibid.*, 35 (Medi 1965), 312-13.
- 'Rhyw a'r ostris', *ibid.*, 35 (Medi 1965), 318. [Llythyr yn ateb eiddo Dewi W. Thomas yn *ibid.*, 33 (Gorffennaf 1965), 258].
- 'Ffars Patagonia', *ibid.*, 37 (Tachwedd 1965), 5.
- 'Arolwg ar y Gymraeg fel ail iaith heddiw', gan ohebydd arbennig, [h.y. Bobi Jones], *ibid.*, 27 (Ionawr 1965), 81.
- 'Arolwg geni Cymraeg newydd', *ibid.*, 28 (Chwefror 1965), 100.
- 'Ail iaith yn gyfrwng', *ibid.*, 30 (Ebrill 1965), 167.
- 'Catholigrwydd y dulliau', *ibid.*, 31 (Mai 1965), 205.
- 'Y Dyfodol', *ibid.*, 33 (Gorffennaf 1965), 261.
- 'Pedwar o feirdd cyfoes yn trafod eu barddoniaeth [Bobi Jones, Gwyn Thomas, R. Gerallt Jones a T. Glynne Davies]', *Y Ddraig* [Aberystwyth], (Awst 1965), 18-27.
- 'Yn bersonol 'rwy'n credu', *Byw*, 2, ii (Chwefror 1965), 28.
- 'Rheswm dyn *versus* datguddiad perffaith', *ibid.*, 2, vii (Gorffennaf 1965), 159. [Sylwadau ar eiddo Harri Williams yn *ibid.*, 2, iv (Ebrill 1965), 77; 2, vi (Mehefin 1965), 125].
- 'Diwygiedig ynte ffwdementalaidd', *ibid.*, 2, x (Hydref 1965), 223.
- 'Onid Cristnogol ein capeli sblit? Cwestiwn amserol', *ibid.*, 2, xi (Tachwedd 1965), 254. [Atebwyd y sylwadau hyn gan W. J. Edwards yn *ibid.*, 3, i (Ionawr 1966), 6-7.
- 'Ail iaith heddiw', *Yr Athro*, 16, v (Ionawr 1965), 153-6; 16, vi (Chwefror 1965), 165-67; 16, vii (Mawrth 1965), 201-5; 16, viii (Ebrill 1965), 239-42, 253; 16, x (Mehefin 1965), 304-7; 17, i (Medi 1965), 15-17, 30; 17, ii (Hydref 1965), 56-8, 65; 17, iv (Rhagfyr 1965), 104-7.
- 'Fy sw' [cerdd], *ibid.*, 16, vii (Mawrth 1965), 224.
- [Llythyrau at y Cymro uniongred]:
 'Y diwylliant Cymraeg a'r Beibl', *CE*, 6, vi (Mehefin/Gorffennaf 1965), 171-3.
 'Wynebu heresi', *ibid.*, 7, i (Awst/Medi 1965), 4-6.
- 'Language teaching', *TW*, 5, xvii (May 1965), 15-18; 5, xviii (June 1965), 21-4.

- 'Yr Iaith Gymraeg' [cerdd], *Y Tyst*, 3 Mehefin, 1965, 1.
- 'Blodeugerdd a champ arni', *BAC*, 17 Mehefin, 1965, 7. [Adolygiad: *Blodeugerdd o'r XIX ganrif*, gol., Bedwyr Lewis Jones].
- 'Cylchgrawn i ysgolheigion Cymru', *ibid.*, 7 Hydref, 1965, 7. [Adolygiad: *Llên Cymru*, (Ionor-Gorffennaf 1962).

1966

- 'Astudiaeth o ddatblygiad ieithyddol plentyn hyd at dair blwydd oed mewn cartref Cymraeg'. Traethawd PhD, Prifysgol Cymru (Aberystwyth, 1966).
- Cymraeg i oedolion*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1966, 121 tt. (Cyfrol 2: llyfr yr athro).
- Cymraeg i oedolion*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1966, 104 tt. (Cyfrol 2: nodiadau'r dysgwr).
- Beirniadu gwersi ail iaith*, Aberystwyth: Cyfadran Addysg Aberystwyth, 1966, ix, 51 tt.
- Y Dyn na ddaeth adref: storïau byrion*, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966, 104 tt.
- Ysgol yr anifeiliaid*, gan Lowri Probert [h.y. Bobi Jones], Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966, [20] tt. (Chwedlau'r Lleban Llon).
- Gwiffred*, gan Mari Siôn [h.y. Bobi Jones], Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966 [20] tt. (Llyfrau'r Lleban Llon).
- Y Tri mochyn bach*, gan Lowri Probert [h.y. Bobi Jones], Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966, [20] tt. (Llyfrau'r Lleban Llon).
- Hugan Goch Fach*, gan Mari Siôn [h.y. Bobi Jones], Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966, [20] tt.
- Tanwen*, gan Lowri Probert [h.y. Bobi Jones], Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966, [20] tt.
- 'Addysg y cyfnod', yn Dyfnallt Morgan, gol., *Gwyr llên y ddeunawfed ganrif a'u cefndir: pedair ar hugain o sgysiau radio*, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1966, 42-50.
- 'Goronwy Owen', *ibid.*, 129-36.
- '"Byd" Pantycelyn', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, II*, Dinbych: Gwasg Gee, 1966, 77-91.
- 'Dysgu'r Gymraeg i oedolion', yn Jac L. Williams, gol., *Addysg i Gymru: ysgrifau hanesyddol*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1966, 147-8. (Ysgrifau ar Addysg, 4).

- 'Situational vocabulary', *IRAL*, 4 (1966), 165-73.
- 'Tympau'r modd mynegol', *BBCS*, 22, i (Tachwedd 1966), 1-9.
- 'Ffurfiâu cwmpasog y ferf', *ibid.*, 10-16.
- 'Golygon' [cerdd], *Taliesin*, 12 (Gorffennaf 1966), 56.
- 'Debygwn i: safbwynt personol ar wyddoniaeth heddiw. Iaith cyn gwyddoniaeth', *Y Gwyddonydd*, 4, iii (Medi 1966), 138-9.
- 'Celwydd yw hanner gwirionedd', *Byw*, 3, iii (Mawrth 1966), 62-3. [Atebwyd y sylwadau hyn gan W. J. Edwards yn *ibid.*, 3, iv (Ebrill 1966), 84-5.
- 'Undeb go iawn', *ibid.*, 3, iv (Ebrill 1966), 92.
- 'Sut i fod yn ostyngedig', *ibid.*, 3, viii (Awst 1966), 185.
- 'Arolwg barddoniaeth, 1945-1965', *Barn*, 39 (Ionawr 1966), 75.
 'Y Norm', *ibid.*, 40 (Chwefror 1966), 100, 117.
 'Y Bardd gwlad Dic Jones', *ibid.*, 41 (Mawrth 1966), 131, 134.
 'Yr Amharch Rhydwen Williams', *ibid.*, 42 (Ebrill 1966), 156-7.
 'Dysgub y dail: Waldo Williams', *ibid.*, 43 (Mai 1966), 184-5.
 'Y Cynfardd T. Glynne Davies', *ibid.*, 44 (Mehefin 1966), 218-9.
 'Orig gydag Euros', *ibid.*, 45 (Gorffennaf 1966), 244-5.
 'Awdl euog Kitchener Davies', *ibid.*, 46 (Awst 1966), 272-3.
 'Y Calypswr: R. Gerallt Jones', *ibid.*, 47 (Medi 1966), 296-7.
 'Nesu at Gwenallt', *ibid.*, 48 (Hydref 1966), 323-4.
 'Alun Llywelyn Williams', *ibid.*, 49 (Tachwedd 1966), 10-11.
 'Creu di-wyneb J. M. Edwards', *ibid.*, 50 (Rhagfyr 1966), 42-3.
- 'I Indiaid yn unig', *ibid.*, 44 (Mehefin 1966), 230-31. [Dyddiadur Quebec].
- [Llythyrau at y Cymro uniongred]:
 'Y perygl o drafod', *CE*, 7, iii (Rhagfyr 1965/Ionawr 1966), 63-4, 67.
 'Crist a Chymru', *ibid.*, 7, iv (Chwefror/Mawrth 1966), 101-2, 107.
 'Bod yn fodern', *ibid.*, 7, v (Ebrill/Mai 1966), 131-2, 134.
 'Cynllun ynte cynllwyn', *ibid.*, 8, i (Awst/Medi 1966), 8-9, 26.
- 'Portread o bregethwr ceidwadol' [cerdd], *ibid.*, 7, iv (Chwefror/Mawrth 1966), 111.
- 'Ail iaith heddiw', *Yr Athro*, 17, v (Ionawr 1966), 151-3; 17, vii (Mawrth 1966), 210-12; 17, viii, (Ebrill 1966), 233-5; 17, ix (Mai 1966), 265-8; 17, x (Mehefin 1966), 300-2, 311; 18, i (Medi 1966), 26-8; 18, ii (Hydref 1966), 50-53; 18, iii (Tachwedd 1966), 91-3; 18, iv (Rhagfyr 1966), 139-41.
- 'Y Ffydd nas adwaenir', *Y Cymro*, 2 Mehefin, 1966, 2; 16 Mehefin, 1966, 25; 23 Mehefin, 1966, 17; 7 Gorffennaf, 3; 14 Gorffennaf, 1966, 3. [Ymateb i ysgrifau wythnosol Gwilym O. Roberts yn *ibid.* Esgorodd y sylwadau hyn ar y ddadl rhwng Bobi Jones, Gwilym O. Roberts, a'r Athro J. R. Jones yn nhudalennau'r *Cymro* yn ystod haf 1966].
- 'Baled: Gorffennaf 15, 1966', *DdG*, Medi 1966, 3.
- 'Yr Holl bresennol' [cerdd], *Yr Amserau a'r diamser*, Rhifyn Eisteddfod [Genedlaethol Cymru] Aberafan, 1966, 1.

'Sioc i'r gofod: ystyr yn lle gwacter', *ibid.*, 1.
'Peidiwch a bod yn naturiol', *ibid.*, 1.
'Y Wybodaeth ddiweddaraf', *ibid.*, 2.
'Dychryn y llythrennol', *ibid.*, 2.
'Sut i fod yn bechadur (mewn un wers elfennol)', *ibid.*, 2

1967

Yr Wyl ifori: cerddi Affrica, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1967, 64 tt.
Golygydd: 'Yr hufenfa farddonol' [colofn farddol], *Llais y lli*, 16 Ionawr, 1967, 4; 9 Chwefror, 1967, 5; 27 Chwefror, 1967, 4; 20 Ebrill, 1967, 4.
'Pwnc mawr beirniadaeth lenyddol Gymraeg', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, III*, Dinbych: Gwasg Gee, 1967, 253-88.
Cerddi: 'Sêr crisial'; 'Portread o fachgen bach'; 'Gwraidd'; *Taliesin*, 15 (Rhagfyr 1967), 40.
[Arolwg barddoniaeth, 1945-1965]:
'Dwy alwad Pennar', *Barn*, 51 (Ionawr 1967), 64-5.
'Chwarteri Saunders Lewis', *ibid.*, 52 (Chwefror 1967), 90-91.
'Hen gerddi newydd', *ibid.*, 53 (Mawrth 1967), 114-15.
'Rhyddiaith wedi'r Rhyfel', *ibid.*, 58 (Awst 1967), 250-51.
'Kate Roberts', *ibid.*, 59 (Medi 1967), 276-7.
'Nofelau Kate Roberts', *ibid.*, 60 (Hydref 1967), 306-7.
'Y Tegla diweddar', *ibid.*, 61 (Tachwedd 1967), 8-9.
'Storiau byrion Kate Roberts', *ibid.*, 62 (Rhagfyr 1967), 38-9.
'Yn isel yn y goedwig' [cerdd], *Barddoniaeth heddiw* (Atodiad *Barn*), 52 (Chwefror 1967), vi.
Cerddi: 'Dawns y du. (Dyfyniad o bryddest radio)'; 'Portread o was', *Y Gwrandawr* (Atodiad *Barn*, 53 (Mawrth 1967), i-ii.
'Brwydr ffydd heddiw', *CE*, 8, iii (Rhagfyr 1966/Ionawr 1967), 68-70, 67; 8, iv (Chwefror/Mawrth 1967), 97-9.
[Llythyrau at y Cymro uniongred]: 'Ein gwaith nesaf', *ibid.*, 8, vi (Mehefin/Gorffennaf 1967), 162-4.
'Dau dameityn seiadol: hurtrwydd yr Efengyl; jôcs brwnt i'r saint', *Y Drysorfa*, 137, iii (Mawrth 1967), 61-4.
'Dysgu creu llenyddiaeth', *LIII*, 8 (Gaeaf 1967), 1.
'Cymru 1967' [cerdd], *BAC*, 21 Rhagfyr, 1967, 5.
'Gweithred hanesyddol o'r pwys mwyaf', *Y Cymro*, 16 Mawrth, 1967, 3.

[Llythyr yn ymateb i benderfyniad saith o fyfyrwyr y Coleg Diwinyddol, Aberystwyth, i adael y Cyfundeb Methodistiaidd].

Adolygiadau:

'Digwyddiad cyfoes', *BAC*, 23 Chwefror, 1967, 2. [*Medi'r gors*, W. J. Gruffydd; *Hen yd y wlad*, D. Isfoel Jones; *Yn fore yn Felindre*, Tom Davies].

'Dwyieithedd Cymru', *Y Cymro*, 13 Ebrill, 1967, 2. [*Bilingualism in Welsh education*, W. R. Jones].

1968

Angau Ellis Wynne, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1968, 19 tt. (Cyfres Pamffledi Llenyddol Cyfadran Addysg Aberystwyth, 14).

Ci wrth y drws: storiâu byrion, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1968, 128 tt.

"Caniadau ar ôl tôn Psalm 113 gymraeg" gan Forgan Llwyd', yn Thomas Jones, gol., *Astudiaethau amrywiol a gyflwynir i Syr Thomas Parry-Williams*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1968, 33-47.

Cerddi: 'Cymru 1967; Portread o fachgen bach; Sêr crisial', yn Gwilym Rees Hughes, Islwyn Jones, gol., *Cerddi heddiw*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1968, 76-7.

'Diwedd y byd', yn Islwyn Jones a Gwilym Rees Hughes, gol., *Storiâu'r dydd*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1968, 35-42.

Beirniadaeth: 'Dwy stori fer neu ddwy ysgrif', yn W. Alun Mathias, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, y Barri a'r Fro, 1968: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1968, 177.

'Traeth y de' [cerdd], *Taliesin*, 17 (Rhagfyr 1968), 51.

"Y Twrch Trwyth". (Cerdd gan Gwenallt)', *Y Traethodydd*, 123 (Gorffennaf 1968), 108-12.

[Rhyddiaith wedi'r Rhyfel]:

'D. J. Williams', *Barn*, 63 (Ionawr 1968), 65-7.

'Pum pwdin Nadolig', *ibid.*, 64 (Chwefror 1968), 92-3.

'Ffarwel i Leifior', *ibid.*, 65 (Mawrth 1968), 122-3.

'Hen nain Saunders Lewis', *ibid.*, 66 (Ebrill 1968), 146-8.

'Easily Freudened', *ibid.*, 67 (Mai 1968), 178-9.

'Serenâd', *ibid.*, 68 (Mehfin 1968), 208-10.

'Eiddo y cyfryw rai', *ibid.*, 69 (Gorffennaf 1968), 234-6.

'Rhai storiwyr byrion', *ibid.*, 70 (Awst 1968), 260-2.

'Rhai cyfarwyddiaid', *ibid.*, 71 (Medi 1968), 289-91.

'En una noche oscura', *ibid.*, 73 (Tachwedd 1968), 8-10.

'Rhyddiaith heb henaint', *ibid.*, 74 (Rhagfyr 1968), 40-41.

'Ein prifysgol Saesneg' [llythyr], *ibid.*, 66 (Ebrill 1968), 156-7.

'Prifysgol genedlaethol', *ibid.*, 69 (Gorffennaf 1968), 241.

'Pwy biau Prifysgol Cymru?', *ibid.*, 72 (Hydref 1968), 8-10.

[Llythyrau at y Cymro uniongred]:

'Pobl y dehongliad', *CE*, 9, iii (Rhagfyr 1967/Ionawr 1968), 71-2.

'Addysg i sgowtiaid', *ibid.*, 9, iv (Chwefror/Mawrth 1968), 106-8.

'Beth? Credu'r Beibl?', *CE*, 9, v (Ebrill/Mehefin 1968), 129-31, 144-7. [Sgwrs a roddwyd yng nghwrdd chwarter Annibynwyr Ceredigion].

'Genesis a datblygiad', *ibid.*, 9, vi (Gorffennaf/Medi 1968), 174-6.

'Bibliography: bilingualism in Wales', *BFEA*, 15 (1968), 20-22.

'Dirgelwch y Gymraeg' [cerdd], *BAC*, 27 Mehefin, 1968, 6.

'Cymru 1968' [soned], *ibid.*, 19 Rhagfyr, 1968, 3.

'Ai clwb yw'r eglwys?', *Ifanc*, 3 [1968], 11.

Adolygiadau:

'(P)odium theologicum', *Taliesin*, 16 (Gorffennaf 1968), 107-8. [*Saith ysgrif ar grefydd*, gol., Dewi Z. Phillips].

'Cyfrolau dau fardd', *BAC*, 28 Tachwedd, 1968, 3. [*Y Golau gwyn*, R. Gerallt Jones; *Dail yr hydref*, W. Leslie Richards].

1969

Highlights in Welsh literature: talks with a prince, Llandybïe: Christopher Davies, 1969, 122 pp.

Daw'r Pasg i bawb: storiâu byrion, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1969, 98 tt.

Geiriadur lluniau. Welsh picture dictionary, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1969, [62] tt. [Ar y cyd â Joan Chatfield].

Golygydd: Kate Roberts: cyfrol deyrnged, Dinbych: Gwasg Gee, 1969, 224 tt.

'How and when do persons become bilingual?', in L. G. Kelly, ed., *Description and measurement of bilingualism*, Toronto: University of Toronto Press, 1969, 12-25, 52-7.

'Golwg gyffredinol', yn *Y Gymraeg mewn addysg*, Caerdydd: Cyngor Ysgolion, Pwyllgor Cymru, 1969, 57-67.

'Dafydd ap Gwilym ac R. Williams Parry', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, IV*, Dinbych: Gwasg Gee, 1969, 27-46.

'Y Ffos olaf', yn Gwilym Rees Hughes ac Islwyn Jones, gol., *Storiâu '70*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1969, 21-30.

Cerddi: 'Bardd wrth ei ail iaith; Gwraig gysglyd', yn Gwilym Rees Hughes, Islwyn Jones, gol., *Cerddi '69*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1969, 39-40.

'"Y Gristionogaeth" (gan Gwenallt)', *Y Traethodydd*, 124 (Ebrill 1969), 70-75.

'Cân', *ibid.*, (Gorffennaf 1969), 130.

[Rhyddiaith wedi'r Rhyfel]:

'Mathau o feirniadaeth', *Barn*, 79, (Mai 1969), 180-82.

'Pab ein llên', *ibid.*, 80 (Mehefin 1969), 206-7.

'Dau feirniad sagrafennaidd', *ibid.*, 81 (Gorffennaf 1969), 234-6.

'Tri beirniad seciwlar', *ibid.*, 82 (Awst 1969), 266-7.

'Haneswyr llên', *ibid.*, 83 (Medi 1969), 288-9.

'The curse of the world', *ibid.*, 84 (Hydref 1969), 323-5.

'Dramâu wedi'r Rhyfel':

'Dramâu Saunders Lewis', *ibid.*, 85 (Tachwedd 1969), 10-11.

'Tair gwraig Saunders Lewis', *ibid.*, 86 (Rhagfyr 1969), 41-3.

'Ein beunyddiol dranc', *ibid.*, 77 (Mawrth 1969), 119, 132. [Dirywiad y Gymraeg].

'Biaffra' [cerdd], *ibid.*, 80 (Mehefin 1969), 205.

[Llythyrau at y Cymro uniongred]:

'Rhagweled pethau', *CE*, 10, iii (Mawrth/Mai 1969), 73-4, 76.

'Y Ffôedigaeth fawr', *ibid.*, 10, iv (Mehefin/Gorffennaf 1969), 94-6.

'Celwyddau', *ibid.*, 10, v (Awst/Medi 1969), 137-8, 143.

'Trafodaeth mewn breuddwyd' [cerdd], *ibid.*, 10, v (Awst/ Medi 1969), 124.

'Rhai pethau sy'n pwyso', *ibid.*, 11, i (Hydref/Tachwedd 1969), 20-22.

'Tair cân: Diolch; Plant; Erlid proffwyd; 1969', *Y Genhinen*, 19, ii (Gwanwyn 1969), 170.

'Yr oedd min ar ei ymddiddan: cofio Gwenallt', *Y Cymro*, 2 Ionawr, 1969, 36.

'Pedair cân: Jan Palach; Cleren; Bore newydd; Maldod canol-oed', *BAC*, 6 Chwefror, 1969, 6.

'Merthyron cyntaf y mudiad cenedlaethol. Er cof am William Alwyn Jones a George Taylor' [cerdd], *ibid.*, 24 Gorffennaf, 1969, 1.

'Merthyron Abergele' [llythyr], *ibid.*, 30 Hydref, 1969, 5.

Adolygiadau:

'Rhwng bôn ac asgwrn', *Taliesin*, 19 (Nadolig 1969), 143-6. [*The Lilting house*, ed., J. S. Williams, Meic Stephens; *Rhwng gewyn ac asgwrn*, Gwynne Williams].

Sali Mali, Y Pry bach tew, Jaci Soch, Mary Vaughan Jones, *Barn*, 78 (Ebrill 1969), 161.

1970

System in child language, Cardiff: University of Wales Press, 1970, xix, 265 pp. (Welsh Studies in Education, 2).

Pedwar emynydd: Ann Griffiths, Morgan Rhys, Dafydd Jones o Gaeo, Dafydd William, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, 1970, 109 tt.

'Ymryson ac ymddiddan corff ac enaid', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, V*, Dinbych: Gwasg Gee, 1970, 44-61.

'Dieithryn ym Meccico', yn Islwyn Jones a Gwilym Rees Hughes, gol., *Cerddi hir*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1970, 114-25.

Beirniadaeth: 'Ugeined *vers libre*: "Lleisiau"', yn J. Tysul Jones, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Rhydaman a'r cylch, 1970: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1970, 98-100.

[Crist a chenedlaetholdeb]:

'Gwaith Duw yw y genedl', *CE*, 11, ii (Rhagfyr 1969/Mawrth 1970), 33-5.

'Pryd y lluniwyd cenedloedd', *ibid.*, 35-7.

'Anhawster y pietist', *ibid.*, 11, iii (Ebrill/Gorffennaf 1970), 71-3.

'Diwylliant cenedlaethol Cristnogol', 11, iv (Awst/Medi 1970), 108-13.

'Dramâu wedi'r Rhyfel':

'ABC Ewrop', *Barn*, 87 (Ionawr 1970), 66-7.

'Triawd y Gymru gyfoes', *ibid.*, 88 (Chwefror 1970), 98-9.

'Hanes rhyw ddramodydd', *ibid.*, 89 (Mawrth 1970), 120-22.

'Dramâu moes', *ibid.*, 90 (Ebrill 1970), 151-2.

'Gwenlyn Bunyan', *ibid.*, 91 (Mai 1970), 178-9.

'Dici bach hurt', *ibid.*, 92 (Mehefin 1970), 204-5.

'Diwedd glo', *ibid.*, 93 (Gorffennaf 1970), 234-5.

'Coca-dwdl-dw! Plaid a chymdeithas', *ibid.*, 98 (Rhagfyr 1970), 40.

'Portread o bysgodwr' [cerdd], *Y Traethodydd*, 125, (Ionawr 1970), 3.

'Dafydd Frenin' [cerdd], *ibid.*, 125 (Ebrill 1970), 60-61.

'Why I write in Welsh', *Planet*, 2 (October/November 1970), 21-5. [Also published in 1992, 1993].

Adolygiad: *Cerddi '70*, gol., Bedwyr Lewis Jones, *Y Genhinen*, 20, iii (Hydref 1970), 186.

1971

Allor wydn, Llandybïe: Llyfrau'r Dryw, 1971, 130 tt.

Sioc o'r gofod: ysgrifau am Gristnogaeth hanesyddol, Dinbych: Gwasg Gee, 1971, 125 tt.

'Bronfraith Thomas Jones', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, VI*, Dinbych: Gwasg Gee, 1971, 115-27.

'The last ditch' [translated by Elizabeth Edwards], in Gwyn Jones, Islwyn Ffowc Elis, eds., *Twenty-five Welsh short stories*, Oxford: Oxford University Press, 1971, 135-42.

Beirniadaeth: 'Nofel i oedolion sy'n dysgu'r iaith Gymraeg', yn T. M. Bassett gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Bangor a'r cylch, 1971: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1971, 121-2.

'Rhagair', yn *John Elias o Fôn: dwy bregeth*, Port Talbot: Mudiad Efengylaidd

Cymru, [1971], 18tt.

'Na' and the comparative in Welsh', *StC*, 6 (1971), 98-9.

'Cyfriniaeth Ann Griffiths', *Barn*, 100 (Chwefror 1971), 106-7.

'Llenyddiaeth gymharol', *ibid.*, 102 (Ebrill 1971), 174-5.

'Daniel Owen', *ibid.*, 104 (Mehefin 1971), 233-4.

'Rhagymadrodd i'r ganrif hon', *ibid.*, 106 (Awst 1971), 282-3.

'Sut i adfer iaith', *ibid.*, 108 (Hydref 1971), 342-3.

'T. Gwynn Jones - y nef a fu', *ibid.*, 109 (Tachwedd 1971), 11-12.

[Crist a chenedlaetholdeb]:

'Cyfiawnder gwleidyddol', *CE*, 11, v (Hydref 1970/Ionawr 1971), 137-9.

'Efengyl, nid iaith, meddan nhw', *ibid.*, 11, vi (Mai/Mehefin 1971), 157-9.

'Torri cyfraith', *ibid.*, 12, i (Gorffennaf/Awst 1971), 2-4.

'Gweddnewid gwladgarwch', *ibid.*, 12, ii (Hydref/Tachwedd 1971), 37-9,

42.

'Ei ewythr Gwiliamus', *Y Genhinen*, 21, iii (Haf 1971), 119-21. [Ar Waldo Williams]. Cyhoeddwyd hefyd yn 1981.

'Cerddi hir T. Gwynn Jones. (Wedi'r adwaith: gair o brofiad)', *Y Traethodydd*, 126 (Ionawr 1971), 48-57.

'Atgofion' [am Waldo Williams], *ibid.*, 126 (Hydref 1971), 219-35.

Review: *The Poet's tongues*, Leonard Foster, *PW*, 7, i (Summer 1971), 65-8.

1972

'Athrawiaeth hanes Charles Edwards', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, VII*, Dinbych: Gwasg Gee [1972], 72-89.

'Creu yn y mesurau rhydd', yn Geraint Bowen, gol., *Ysgrifennu creadigol* (Darlithiau Taliesin), Llandysul: Gwasg Gomer, 1972, 85-107.

Beirniadaeth: 'Pryddest: "Dadeni"', yn J. Tysul Jones, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Sir Benfro, 1972: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1972, 35-9.

'Can mlynedd o lenyddiaeth Coleg Aberystwyth, 1872-1972', *Barn*, 112 (Chwefror 1972), 95-6; 113 (Mawrth 1972), 118; 114 (Ebrill 1972), 151; 116 (Mehefin 1972), 209-10.

'Israddoldeb - ffactor unol', *ibid.*, 118 (Awst 1972), 268.

'Moderniaeth mewn llenyddiaeth Gymraeg', *ibid.*, 119 (Medi 1972), 290-1; 121 (Tachwedd 1972), 18-19; 122 (Rhagfyr 1972), 60-62.

- [Crist a chenedlaetholdeb]:
 'Y Beibl a'r bach', *CE*, 12, iii (Rhagfyr 1971/Ionawr 1972), 86-7, 89.
 'Dinesydd cyfrifol', *ibid.*, 12, iv (Chwefror/Mawrth 1972), 103-5.
 'Gostyngeiddrwydd nid israddoldeb', *ibid.*, 12, vi (Mehefin/Awst 1972), 162-4.
 'Perthynas eglwys a gwladwriaeth', *ibid.*, 12, vii (Medi/Rhagfyr 1972), 189-92.
- 'Gwilym Hiraethog', *Y Cofiadur*, 37 (Gorffennaf 1972), 3-32. Cywiriadau yn *ibid.*, 39 (1974), 65.
- 'Dyddiau Genesis ac ati', *Y Tyst*, 7 Rhagfyr, 1972, 5.
- Adolygiad: *I Ganol y frwydr*, J. Gwyn Griffiths, *Y Traethodydd*, 127 (Hydref 1972), 285-6.

1973

- Traed prydferth: storïau byrion*, Llandybie: Llyfrau'r Dryw, [1973], 200 tt.
- 'Theory of genre', in A. Joly, ed., *Grammaire generative transformationnelle et psychomecanique du langage*, Lille: Universite de Lille, 1973, 185-200.
- 'The beginnings of modern Welsh psychology, 1536-1614', in H. D. Meijering, ed., *The position of the old, relatively less influential vernaculars in the 16th and 17th centuries*, Ljouwert: TSF, 1973, 15-32.
- 'Rhagymadrodd', yn J. Gwenogvryn Evans, gol., *Llyfr Gwyn Rhydderch: y chwedlau a'r rhamantau*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru ar ran y Bwrdd Gwybodau Celtaidd, 1973, i - [xix].
- Beirniadaeth: 'Telyneg: "Lleisiau"', yn T. M. Bassett, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Dyffryn Clwyd, 1973: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1973, 76-8.
- 'La langue Gallesse', *II Bimestre*, 24/25 (1973), xix-xxii.
- 'Wyth o ddeddfau cenedlaetholdeb', *Barn*, 124 (Chwefror 1973), 148-9.
- 'Pryd y dechreuodd y ganrif?', *ibid.*, 127 (Mai 1973), 295-7.
- 'Gwilym Rees Hughes yn holi Bobi Jones', *ibid.*, 128 (Mehefin 1973), 344-5.
- 'Cystadleuaeth y nofel [Christopher Davies]. Beirniadaeth ar y cyd â Vic John', *ibid.*, 129 (Gorffennaf 1973), 382-3.
- 'Ail glasur Methodistiaeth: Thomas Jones, Dinbych, 1756-1820', *CE*, 13, iii (Awst 1973), 18-21.
- 'Mae heddiw ar ddod', *ibid.*, 13, iv (Hydref 1973), 6-7. [Sylwadau ar *Mae heddiw wedi bod*, Emyr Roberts].
- [Crist a chenedlaetholdeb]: 'Y Ddraig goch', *ibid.*, 13, i (Mawrth 1973), 4-7.
- 'Beirniadaeth lenyddol gyfoes', *Lleufer*, 25, iii (1973), 3-10.

'Anglo-Welsh: more definition', *Planet*, 16 (February/March 1973), 11-23.

'Achub cam John Elias', *Porfeydd*, 5, i (Ionawr/Chwefror 1973), 11-14.
[Ymateb i adolygiad Iorwerth Jones ar *Sioc o'r gofod*, yn *ibid.*, 4, v
(Medi/Hydref 1972), 138-40].

Adolygiadau:

'Llydaweg parod', *Barn*, 126 (Ebrill 1973), 267. [*Brezhoneg buan hag
aes*, Per Denez].

'Blwyddyn Saunders Lewis', *ibid.*, 128 (Mehefin 1973), 366.
[*Presenting Saunders Lewis*, gol., Alun R. Jones, Gwyn Thomas].

'Camp Jane Edwards', *ibid.*, 129 (Gorffennaf 1973), 405. [*Epil cam*,
Jane Edwards].

Gwinllan a roddwyd, gol., Dewi Eirug Davies, *Y Traethodydd*, 128
(Ebrill 1973), 145-9.

1974

Tafod y llenor: gwersi ar theori llenyddiaeth, Caerdydd: Gwasg Prifysgol
Cymru, 1974, 310 tt.

Beth yw pwrpas llenyddda? [s.l.]: Llys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1974, 24 tt.
(Darlith lenyddol flynyddol Eisteddfod Genedlaethol Cymru, Bro
Myrddin, 1974).

Cyfeiriadur i'r athro iaith (rhan I, A-Ch), Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru,
1974, [iv], 164 tt. [Ar y cyd â Megan E. Roberts].

Cyfeiriadur i'r athro iaith (rhan II, D-N), Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru,
1974, [2], 165-334 tt. (Ar y cyd â Megan E. Roberts).

*Amlinelliad o'r cwrs cyfansoddi a dadansoddi yn Adran y Gymraeg, Coleg
Prifysgol Cymru, Aberystwyth, ar gyfer sylw Cyngor Celfyddydau
Cymru wrth ystyried a ellid ac a ddylid cymeradwyo a chefnogi
ysgoloriaethau i awduron ddilyn y fath gwrs?* [Aberystwyth]: [Coleg
Prifysgol Cymru], [1974], 34tt. Cyhoeddwyd hefyd wrth y teitl
'Ysgrifennu creadigol i fyfyrwyr prifysgol', *Trivium* 9 (1974), 110-43.

'Beirdd yr uchelwyr a'r byd', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau
beirniadol, VIII*, Dinbych: Gwasg Gee, 1974, 29-42.

'Y Gymraeg a'r Eisteddfod', yn Gwilym R Jones, gol., *Pigion y Faner*, Y Bala:
Gwasg y Sir, [1974], 61.

Cerddi: 'To the poetry societies of Wales; The world and Beti; In the evening;
Pistyll Cain; The newborn; Portrait of a poet', in R. Gerallt Jones,
*Poetry of Wales, 1930 - 1970: a selection of poems, with translations in
English*, Llandysul: Gomer Press, 1974, 341-53.

'Berfau cynorthwyol', *BBCS*, 26, i (Tachwedd 1974), 43-7.

'Iawndal teledu', *Barn*, 136 (Chwefror 1974), 151.

'Cynllun cymorth i Loegr', *ibid.*, 143 (Medi 1974), 479-80.

- 'Dysgu llenyddia yn y Brifysgol', *ibid.*, 144 (Hydref 1974), 540-41.
- 'Ai llinell yw llinell gyntaf englyn?', *ibid.*, 145 (Tachwedd/Rhagfyr 1974), 573-4.
- 'Cymru am byth', *CE*, 13, vii (Awst/Medi 1974), 13-14. [Sylwadau ar erthygl Irvon Parry, *ibid.*, 13, vi (Mehefin/Gorffennaf 1974), 24-7].
- 'Der Sprachenkrieg', *Merian*, 6 (1974), 54-7.
- 'The Welsh indicative', *StC*, 8/9 (1973/74), 229-50.
- 'The Roots of Welsh inferiority', *Planet*, 22 (March 1974), 53-72.
- 'Daucanmlwyddiant John Elias', *Barn*, 140 (Mehefin 1974), 338-9. [Adolygiad: *John Elias: life, letters, and essays*, Edward Morgan].

1975

- Llenyddiaeth Gymraeg, 1936-1972*, Llandybie: Christopher Davies, 1975, 463 tt.
- Golygydd: *Storiâu tramor, II*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1975, 161 tt.
- 'Newyddiadurwr', *Barn*, 146 (Ionawr/Chwefror 1975), 566-9. [Teyrnged i Alwyn D. Rees].
- 'Ysgrif fach dawel', *ibid.*, 147 (Mawrth/Ebrill 1975), 596-8.
- 'Symudiad Cymraeg i oedolion', *ibid.*, 152 (Medi 1975), 804-7.
- 'Clywed gair Duw', *CE*, 15, ii (Mawrth/Ebrill 1975), 21-2.
- 'Order, purpose and resurgence in poetry', *PW*, 11, i (Summer 1975), 1-9.
- Cyfieithiad: 'Pererin Calan-Gaeaf', (Abeozen), *Taliesin*, 31 (Rhagfyr 1975), 108-17. Cyhoeddwyd hefyd yn 1976.
- 'Dadl: beth yw pwrpas llenyddia? Cwestiynau ymholwr i Bobi Jones, ynghyd ag atebion Calfinydd tlawd i Dewi Z. Phillips. Seiliedig ar y ddarlith lenyddol flynyddol yn Eisteddfod Bro Myrddin, 1974', *Y Traethodydd*, 130 (Ionawr 1975), 10-44.
- 'Gwaith y Cyd-bwyllgor Addysg', *BAC*, 5 Medi, 1975, 4.

1976

- Gwlad llun*, Llandybie: Christopher Davies, 1976, 160 tt.
- Golygydd: *Ym Marn Alwyn D. Rees*, Abertawe: Christopher Davies, 1976, 567 tt.
- 'Rhagymadrodd', *ibid.*, 9-13.

- Golygydd: *Storiâu tramor, III*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1976, 148 tt.
- Cyfieithiad: 'Pererin Calan-Gaeaf' (Abeozen), *ibid.*, 108-17. Cyhoeddwyd gyntaf yn 1975.
- Cyfraniadau i 'Adran Ff: yr ugeinfed ganrif', yn Thomas Parry a Merfyn Morgan, gol., *Llyfryddiaeth llenyddiaeth Gymraeg*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1976, 237-88.
- 'Bobi Jones yn ateb cwestiynau'r golygydd', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, IX*, Dinbych: Gwasg Gee, 1976, 376-407.
- Cerddi: 'Madam unmlwydd oed; Y Fedwen fawr; Diwedd gaeaf Quebec; Noson yn Affrica; Gwyliau yn Sir Gaernarfon; Gwlychu gwely 1967; Hysbysebiad', yn Jac L. Williams, gol., *Cerddi'r dryw: detholiad o gerddi rhydd*, Abertawe: Christopher Davies, 1976, 43-9.
- 'The Resurrection of the birds' (translated by Joseph Clancy), *Aquarius* [Welsh issue], 8 (1976), 34-5.
- ['Dogmâu anghrediniaeth'], *CE*, 15, ii (Tachwedd/Rhagfyr 1976), 12-13.
- 'Diarhebion', *Y Traethodydd*, 131 (Hydref 1976), 218-30.
- 'The Article in Welsh', *StC*, 10/11 (1975/76), 326-44.

1977

- Llên Cymru a chrefydd: diben y llenor*, Abertawe: Christopher Davies, 1977, 610 tt.
- Ann Griffiths: y cyfrinydd sylweddol*, [Pen-y-bont ar Ogwr]: Llyfrgell Efengylaidd Cymru, 1977, 48 tt.
- Pwy laddodd Miss Wales?: storiâu*, Abertawe: Christopher Davies, 1977, 176 tt.
- Golygydd cyffredinol: *Storiâu tramor, IV: storiâu Tshecof*, gol., W. Gareth Jones, Llandysul: Gwasg Gomer, 1977, 225 tt.
- Golygydd cyffredinol: *Storiâu tramor, V: storiâu o'r Iseldireg*, gol., Elenid Jones, Llandysul: Gwasg Gomer, 1977, 197 tt.
- 'Hanes llenyddiaeth', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, X*, Dinbych: Gwasg Gee, 1977, 379-410.
- 'Nid niwl yn chwarae', yn James Nicholas, gol., *Waldo: cyfrol deyrnged i Waldo Williams*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1977, 89-97.
- 'Pantycelyn yn ystod deng mlynedd 1762-1772', yn E. Wyn James, gol., *Cwmwl o dystion*, Abertawe: Christopher Davies, 1977, 85-98.
- Beirniadaeth: 'Cyfrol o gerddi', yn T. M. Bassett, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Wrecsam a'r cylch, 1977: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1977, 73-7.

'Tonight' (translation by Joseph P Clancy), *TLS*, 4 March 1977, 249.

Translations of hymns by William Williams, Pantycelyn in Paul Cork and Graham Harrison, eds, *Christian hymns*, Bridgend: Evangelical Movement of Wales, 1977. 'In Eden - sad indeed that day', [Yn Eden, cofiaf hynny byth], no. 542; 'Jesus, Jesus, all sufficient', [Iesu, Iesu, 'rwyf Ti'n ddigon'], no. 612; 'A pilgrim in a desert land', [Pererin wyf mewn anial dir'], no. 722.

'Llenyddiaeth Lydaweg y 15fed ganrif', *Y Traethodydd*, 132 (Ebrill 1977), 90-108.

'Ail ymweld â llenyddiaeth, 1902 - 1936':

'Y Teiliwr a'r beirniad', *Barn*, 177 (Hydref 1977), 326-8.

'Y Pastwn llenyddol', *ibid.*, 178 (Tachwedd 1977), 366-8.

'Cyfnod o gyfnodau', *ibid.*, 179 (Rhagfyr 1977), 400-2.

'Jac', *ibid.*, 173 (Mehefin 1977), 180-82. Cyhoeddwyd cyfieithiad Saesneg gan Ned Thomas, 'A tribute to Dr Jac L. Williams', *AWR*, 26 (iv), 1977, 3-9.

[Dogmâu anghrediniaeth]:

'Dyn yw'r canol', *CE*, 16, i (Ionawr/Chwefror 1977), 12-13.

'Dim ond dysgawdwr oedd Iesu', *ibid.*, 16, ii (Mawrth/Ebrill 1977), 5-6.

'Crefydd neis sydd orau', *ibid.*, 16, iii (Mai/Mehefin 1977), 10-11, 30.

'Anwybod yn obaith', *ibid.*, 16, iv (Gorffennaf/Awst 1977), 4-5.

'Nid oes ystyr i ddyn', *ibid.*, 16, v (Medi/Hydref 1977), 4-6.

Ni'r anghredinwyr gwrthryfelgar, anturiaethus', *ibid.*, 16, vi (Tachwedd/Rhagfyr 1977), 5-6.

1978

Golygydd cyffredinol: *Storiau tramor, VI: storiâu Ffrangeg allfro*, gol., Mair Hunt, Llandysul: Gwasg Gomer, 1978, 134 tt.

'Tua'r Eldorado?', yn John Jenkins, gol, *Fy Nghymru i*, Abertawe: Gwasg Christopher Davies, 1978, 27-34.

'Mesurau cerdd dafod', *BBCS*, 27, iv (Mai 1978), 533-51.

'The Welsh subjunctive', *StC*, 12/13 (1977-78), 321-48.

'Ail ymweld â llenyddiaeth, 1902-1936':

'John fydd', *Barn*, 180 (Ionawr 1978), 16-17.

'Deddfwriaeth Morris-Jones', *ibid.*, 181 (Chwefror 1978), 56-8.

'Elfed - llofrudd yr emyn?', *ibid.*, 182 (Mawrth 1978), 83-5.

'O. M. a 1897', *ibid.*, 183 (Ebrill 1978), 136-8.

'Grym hanes O. M. Edwards', *ibid.*, 189 (Hydref 1978), 365-7.

[Emrys ap Iwan], *ibid.*, 190 (Tachwedd 1978), 408-10.

'Sgwrs rhwng Waldo [Williams] a Bobi Jones', *ibid.*, 185 (Mehefin 1978), 234-6. Cyhoeddwyd gyntaf yn 1958.

[Dogmâu anghrediniaeth]:

'Rheswm yw popeth', *CE*, 17, i (Ionawr/Chwefror 1978), 5-6.

'Lobsgows a'i chwiorydd', *ibid.*, 17, ii (Mawrth/Ebrill 1978), 37-9.

'Miwsig yw amwysedd', *ibid.*, 17, iii (Mai/Mehefin 1978), 69-71.

- 'Gweithredoedd yw'r ffordd', *ibid.*, 17, iv (Gorffennaf/Awst 1978), 101-3.
- "Dim ond dyn" - cred blentynnaidd', *ibid.*, 17, v (Medi/Hydref 1978), 147-50.
- 'Hen hoffter Heracleitos', *ibid.*, 17, vi (Tachwedd/Rhagfyr 1978), 182-5.
- 'Ond', *Porfeydd*, 10, ii (Mawrth/Ebrill 1978), 46-52. [Sgwrs a draddodwyd i aelodau Cymdeithas Gristnogol Coleg Bala-Bangor, 16 Hydref, 1977, ac a ddarllledwyd fore dydd Sul, 27 Tachwedd, 1977].
- 'I'm your boy: the four psycho-sociological positions of the colonised Welshman', *Planet*, 42 (April 1978), 2-10.
- 'Beirniadaeth lenyddol bolemig', *Y Faner*, 1 Medi, 1978, 7-8; 8 Medi, 15, 17. [Sylwadau ar erthyglau Euros Bowen yn *ibid.*, 4 Awst, 11-12; 11 Awst, 1978, 16-17].
- 'Ysgolheictod cyfrinachol', *ibid.*, 25 Awst, 11-12.
- 'Holi Bobi Jones', *Y Darllenydd* (Llyfrau Gwasg Christopher Davies), [Awst] 1978, 16.
- Adolygiad: *Barddoniaeth Euros Bowen*, Alan Llwyd, *LLL*, Gwanwyn 1978, 22.

1979

- Cyfeiriadur i'r athro iaith (rhan III, O-Y)*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1979, [2] 335-500 tt. [Ar y cyd a Megan E. Roberts].
- Y Tair rhamant*, Aberystwyth: Cymdeithas Lyfrau Ceredigion, Gyf., ail argraffiad, 1979, xxxi, 156tt. Cyhoeddwyd gyntaf yn 1960.
- Golygydd cyffredinol: *Storiau tramor, VII: storïau o'r Ffinneg*, gol., Niclas L. Walker, Llandysul: Gwasg Gomer, 1979, 161 tt.
- Golygydd cyffredinol: *Storiau tramor, VIII: storïau o'r Llydaweg*, gol., Rita Williams, Llandysul: Gwasg Gomer, 1979, 169 tt.
- 'Welsh bilingualism: four documents', in William Francis Mackey, Jacob Ornstein, eds., *Trends in linguistics: studies and monographs*, 6, The Hague: Mouton, 1979, 231-43.
- 'Mydr y traddodiad', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, XI*, Dinbych: Gwasg Gee, 1979, 116-38.
- 'Gwlad yr haf', yn Urien Wiliam, gol., *Storiau awr hamdden, 5*, Abertawe: Gwasg Christopher Davies, 1979, 57-65.
- 'Beth yw'ch rheswm?', yn Noel A. Gibbard, gol., *Ysgrifau diwinyddol, I*, Pen-y-bont ar Ogwr: Gwasg Efengylaidd Cymru, 1979, 84-95.
- 'Rhagymadrodd' [di-enw], yn H. Meurig Evans, *Y Mabinogi heddiw (o Lyfr Gwyn Rhydderch)*, Abertawe: Christopher Davies, 1979, 7-8.
- Beirniadaeth: 'Soned: "Harbwr"', yn T. M. Bassett, gol., *Eisteddfod*

Genedlaethol Frenhinol Cymru, Caernarfon a'r cylch, 1979: cyfansoddiadau a beirniadaethau, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 86-7.

'Mesurau'r canu rhydd cynnar', *BBCS*, 28, iii (Tachwedd 1979), 413-41.

'Portread o fenyw feichiog' [cerdd, gyda chyfieithiad gan yr awdur], *IPR*, Spring 1979, 42-3.

'Drama Lydaweg yr unfed ganrif ar bymtheg', *Y Traethodydd*, 134 (Ebrill 1979), 97-105.

'Ail ymweld â llenyddiaeth, 1902 - 1936':

'Ffurfioldeb bonheddig Eifion Wyn', *Barn*, 191/192 (Rhagfyr 1978/Ionawr 1979), 475-8.

'Aderyn o'r paith', *ibid.*, 193 (Chwefror 1979), 526-9.

'Mapio'r cyfandir Gwynn', *ibid.*, 194 (Mawrth 1979), 577-9.

'Mawrion T. Gwynn Jones', *ibid.*, 195 (Ebrill 1979), 598-601; 196 (Mai 1979), 640-42.

'Manion Gwynn', *ibid.*, 201 (Hydref 1979), 160-62.

'Hufen pigog', *ibid.*, 203/204 (Nadolig 1979), 281-3.

[Dogmâu anghrediniaeth]: 'Cymharol yw crefydd', *CE*, 18, i (Ionawr/Chwefror 1979), 23-6.

'Mysticism - and a touch of eastern promise', *Foundations*, 2 (May 1979), 38-47.

'Cerddi'r goron', *Y Faner*, 17 Awst, 1979, 3. [Sylwadau ar gerddi coron Eisteddfod Genedlaethol 1979].

Adolygiadau:

'Mawredd Gwent', *Taliesin*, 39 (Rhagfyr 1979), 95-7. [Afiath yng Ngwent, Mair Elvet Thomas].

Bara'r Bywyd, Gwyn Davies, *CE*, 18, iii (Mai/Mehefin 1979), 94.

1980

Aelod o fwrdd golygyddol *Geiriadur Prifysgol Cymru*, Rhan III, (1980)

'The article in Welsh', in A. Joly, W. H. Hirtle, eds., *Langage et psychomécanique du langage*, Lille: Presses Univ. de Lille; Quebec: Presses de l'Univ. Laval, 1980, 113-31.

Beirniadaeth: 'Dwy bennod o gyfrol yn darlunio bywyd mewn gwlad dramor ynghyd ag amlinelliad byr o weddill y gyfrol', yn W. Rhys Nicholas, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Dyffryn Lliw, 1980: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1980, 148-9.

Beirniadaeth: 'Cystadleuaeth y goron', *Awen*: [cyfansoddiadau] *Eisteddfod Ryng-golegol 1980*, 3-4.

'Ail-ymweld â llenyddiaeth, 1902-1936':

'Gwynfyd yr ynyd', *Barn*, 205 (Chwefror 1980), 6-7.

'O na byddai'n aeaf o hyd', *ibid.*, 206 (Mawrth 1980), 50-52.
'Marwol law', *ibid.*, 207/208 (Ebrill/Mai 1980), 109-10.
'Storiâu byrion Kate Roberts', *ibid.*, 209 (Mehefin 1980), 159-61.
Cyhoeddwyd hefyd yn 1983.
'Beirdd eilradd', *ibid.*, 210/211 (Gorffennaf/Awst 1980), 229-31.

'Eryn Eheddyd Iâl, 1815-1899', *CE*, 18, vii (Ionawr/Mawrth 1980), 207-9.

'Sut i adfer y Gymraeg', *Y Traethodydd*, 135 (Ebrill 1980), 73-88.
Cyhoeddwyd crynodeb yn 'Sut i adfer y Gymraeg', *Y Faner*, 30 Mai, 1980, 20-21.

'Cymraeg i oedolion', *Y Faner*, 30 Mai, 3.

'Yr Athro - wedi dysgu'r iaith!!', *ibid.*, 1/8 Awst, 12-13.

'Teyrnged i Alwyn D. Rees', *Yr Angor*, 30 (Hydref 1980), 3. [Traddodwyd yng nghyfarfod dadorchuddio pen-ddelw o Alwyn D. Rees yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru, Dyffryn Lliw, 1980].

Adolygiadau/Reviews:

An introduction to Welsh literature, Gwyn Williams, *StC*, 14/15 (1979/80), 450-51.

'Meistrolaeth ddeallus', *Barn*, 219 (Ebrill 1981), 158-9. [*Dyfal gerddwyr y maes*, R. Gerallt Jones.

Golwg newydd ar Iolo Morganwg, Brinley Richards, *LIII*, Gwanwyn 1980, 20.

The Significance of flesh, Joseph P. Clancy, *ibid.*, Hydref 1980, 26-7.

'Campwaith y ganrif ddiwethaf bellach wedi'i gyhoeddi', *ibid.*, Gaeaf 1980, 16. [*Y Storm gyntaf*, gan Islwyn, gol., Meurig Walters].

Gwaith James Kitchener Davies, gol., Mair I. Davies, *ibid.*, 20.

1981

'Atgofion', yn Robert Rhys, gol., *Waldo Williams* (Cyfres y Meistri, 2), Abertawe: Christopher Davies, 1981, 46-62. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1971].

'Ei ewythr Gwilamus', *ibid.*, 98-102. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1971].

'Sgwrs gyda Bobi Jones', *ibid.*, 120-26. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1958].

Beirniadaethau yn *Awen*: [*cyfansoddiadau*] *Eisteddfod Ryng-golegol 1981*: Haiku 'Y Gwanwyn', 16. Cerdd benrydd 'Y Mynydd', 29-30.

'Llym awel. (Sylwadau ar y canu gwirebol)', *THSC*, 1981, 7-34.

'Moddau llenyddol', *Y Traethodydd*, 136 (Ebrill 1981), 93-104.

'Moddau llenyddol: *Tywyll heno*', *ibid.*, (Gorffennaf 1981), 149-58.

'Amrywiaeth yr iaith lenyddol', *Y Faner*, 5 Mehefin, 1981, 6.

'Gobaith i'r Gymraeg':

'Rhaid ennill ewyllys oedolion', *Y Cymro*, 6 Hydref, 1981, 7.

'Dichon mai o'r dwyrain y daw yr arweiniad', *ibid.*, 13 Hydref, 1981, 8.
'Y sialens o anadlu bywyd newydd i'r iaith', *ibid.*, 20 Hydref, 1981, 7.

Adolygiadau/Reviews:

Omar, John Griffith Williams, *LIII*, Haf 1981, 20.
Cyfres y Meddwl Modern: *Lenin*, W. J. Rees; *Bonhoeffer*, R. Elwyn Hughes, *ibid.*, Gaeaf 1981, 23.
The Hymns of Ann Griffiths, John Ryan, *BNW*, Spring 1981, 8.
The Dynamic of tradition, A. M. Allchin, *ibid.*, Winter 1981, 10.

1982

Golygydd: *Cymraeg trwy ddamhegion*, Pen-y-bont ar Ogwr: Gwasg Efengylaidd Cymru, 1982, 134tt.

'Dullweddau ymadrodd. (Agwedd ar gerdd dafod)', yn R. Geraint Gruffydd, gol., *Bardos: penodau ar y traddodiad barddol Cymreig a gyflwynir i J. E. Caerwyn Williams*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1982, 128-54.

'Ynglyn â'r englyn', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, XII*, Dinbych: Gwasg Gee, 1982, 250-93.

'Mawrion T. Gwynn Jones', yn Gwynn ap Gwilym, gol., *T. Gwynn Jones*, (Cyfres y Meistri, 3), Abertawe: Gwasg Christopher Davies, 1982, 347-63. Cyhoeddwyd gyntaf yn 1979.

Poems: 'January song; Portrait of an engine driver; Spring at Nant Dywelan; Portrait of a nun; In the evening; Shrewsbury; Portrait of a pregnant woman; To my love; A small girl; Having our tea; Grandmother's cremation; Shadow; A Welshless Welshman; Aber-porth; St. Lawrence River; The Resurrection of the birds; A new day's bell; Low in the forest; Capel Celyn; Tonight; Castell y Bere', in *Twentieth century Welsh poems*, translated by Joseph P. Clancy, Llandysul: Gomer Press, 1982, 190-207.

Beirniadaeth: 'Dilyniant o gerddi: "Y Rhod"', yn W. Rhys Nicholas, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Abertawe a'r Cylch, 1982: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1982, 28-30. [Ar y cyd â Rhydwen Williams a J. Eirian Davies].

'Miwsig geiriau'n hemynau', *BCEC*, 2, v (Rhagfyr 1982), 146-9.

'Tri mewn llenyddiaeth', *LIC*, 14, i/ii (1981-82), 92-110. [Darlith agoriadol a draddodwyd yng Ngholeg Prifysgol Cymru, Aberystwyth].

'Llongyfarchion i Saunders Lewis ar ei ben-blwydd', *Barn*, 237 (Hydref 1982), 297-8.

'Ail ymweld â llenyddiaeth, 1902-1936: yr englyn', *ibid.*, 238 (Tachwedd 1982), 349-50.

'Joseph P. Clancy: translator extraordinary', *WBW*, Autumn 1982, 7.

'Dwy wennol y cyfrifiad', *Y Faner*, 4 Mehefin, 1982, 5.

'Jac L. Williams - yn y rheng flaenaf. Anerchiad ar achlysur dadorchuddio penddelw...', *ibid.*, 12 Tachwedd, 15.

Adolygiadau/Reviews:

Gwyr llên Abertawe, gol., Brynley F. Roberts, *Barn*, 234/235 (Gorffennaf/Awst 1982), 204-5.

Cyfrol deyrnged Pennar Davies, gol., Dewi Eirug Davies, *LIII*, Gwanwyn 1982, 18-19.

Gwanwyn Duw: cyfrol deyrnged i Gomer Morgan Roberts, gol., J. E. Wynne Davies, *ibid.*, Hydref 1982, 15-16.

Cyfres y Meddwl Modern: *Evans-Pritchard*, Dafydd Jenkins; *Freud*, Harri Pritchard Jones; *Weber*, Ellis Roberts; *Eliot*, R. Gerallt Jones, *ibid.*, Gaeaf 1982, 21-2.

Christian hymn-writers, Elsie Houghton, *BNW*, Summer 1982, 13.

Bilingualism: basic principles, H. Beatens Beardsmore, *ibid.*, Autumn 1982, 13-14.

The Diary of Francis Kilvert, eds, Kathleen Hughes and Dafydd Ifans, *ibid.*, Winter 1982, 11.

Y Diwygiad Mawr, Derec Llwyd Morgan, *Y Faner*, 12 Mawrth, 1982, 12-13.

1983

'Tueddiadau yn y ffigurau fesul sir ac enwad', yn Peter Brierley, Byron Evans, gol., *Yr Argoelion yng Nghymru: adroddiad o gyfrifiad yr eglwysi, 1982*, Llundain: Cymdeithas y Beibl a MARC Ewrop 1983, 13-15. Fersiwn Saesneg: 'Trends in the data by county and denomination', in Peter Brierley and Byron Evans, eds, *Prospects for Wales: from a census of the churches in 1982*, London: The Bible Society and MARC Europe, 1983, 13-15.

'Cyflwyniad', yn E.G. Millward, gol., *Ceinion y gân: detholiad o ganeuon poblogaidd Oes Victoria*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1983, [ix].

'Storiau cynnar Kate Roberts', yn Rhydwen Williams, gol., *Kate Roberts: ei meddwl a'i gwaith*, Abertawe: Gwasg Christopher Davies, 1983, 96-107. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1980].

'Rhys Lewis', yn Urien Wiliam, gol., *Daniel Owen: cyfrol 2*, Abertawe: Christopher Davies, 1983, 373-84. (Cyfres y Meistri, 5). [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1959].

'Daniel Owen yn 1971?', *ibid.*, 549-55. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1971].

'Portread o yrrwr trê'n [cerdd]', yn Gwyn Jones, Michael Quinn, gol., *Fountains of praise: University College of Cardiff, 1883-1983*, Cardiff: University of Wales Press, 1983, 110.

Poems: Portrait of an engine driver; Spring at Nant Dywelan; Portrait of a nun; Portrait of a pregnant woman', in Gwyn Jones, *The Oxford book of Welsh verse in English*, Oxford: Oxford University Press, 1983, 278-81.

'Three poems: "Christmas", "Because we saw", "A chance to sober up"', translated by Annette Thomas, in Marilyn Gaddis Rose, ed., *Pre-texts/pretexts texts/post-texts*, (Binghamton, New York), 1983, 17-18.

Beirniadaeth: 'Cyfrol o gerddi', yn T. M. Bassett, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Ynys Môn, 1983: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1983, 54-5.

[Ail ymweld â llenyddiaeth, 1902-1936]:

'Y Bardd-bregethwr', *Barn*, 242 (Mawrth 1983), 76-7.

'Comiwnydd glew neu eciwmenydd glân', *ibid.*, 243 (Ebrill 1983), 105-7.

'Iorwerth Cyfeiliog Peate', *ibid.*, 244 (Mai 1983), 138-40.

'W. J. G[ruffydd] a'r dirywiad yn yr ugeinfed ganrif', *ibid.*, 245 (Mehefin 1983), 182-3.

'Cerddi Bethel', *ibid.*, 246/247 (Gorffennaf/Awst 1983), 221-2.

'Keats wedi blino', *ibid.*, 248 (Medi 1983), 317-9.

'Brad - yn ffordd o fyw', *ibid.*, 250 (Tachwedd 1983), 380-81.

'Y Rhagwant eto', *Barddas*, 77 (Medi 1983), 4. [Sylwadau ar lythyr Thomas Parry yn *ibid.*, 74 (Mai 1983), 2].

'Gwrthryfel yn erbyn traddodiad', *Y Traethodydd*, 138 (Gorffennaf 1983), 116-25.

'Ail-gloriannu Henry Lewis: Ffilistiad, bradwr, neu gymwynaswr hael?', *Y Faner*, 9 Rhagfyr, 1983, 12-13.

Adolygiadau/Reviews:

Love and marriage in Chretien de Troyes, Peter S. Noble, *BNW*, Spring 1983, 9.

Bilingual children, George Saunders; *Evaluating bilingual education*, M. Swain and S. Lapkin, *ibid.*, 15.

D. Martyn Lloyd-Jones: the first forty years, 1899-1939, Iain H. Murray, *ibid.*, Summer 1983, 12. Also published in *WBW*, Autumn 1983, 15.

'Taliesin's identity-kit', *ibid.*, Autumn 1983, 3-4. [*The Taliesin tradition*, Emyr Humphreys].

1984

Seiliau beirniadaeth. Cyfrol 1: rhagarweiniad, Aberystwyth: [Coleg Prifysgol Cymru], 1984, [ii], 67tt.

'Emrys ap Iwan a'r iaith Gymraeg', yn Haydn H. Thomas, gol., *Cymdeithas Emrys ap Iwan, Abergele: y ddarlith flynyddol, 1984*, [s.l.]: Cyngor Sir Clwyd: Gwasanaeth Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd, 1984, 1-21.

'Rhagair', yn E. D. Jones, gol., *Lewys Glyn Cothi: (detholiad)*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru ar ran Bwrdd Gwybodau Celtaidd Prifysgol Cymru, 1984, vii.

Cerddi: 'Castell y Bere; Cymro di-Gymraeg', llythrennwyd gan Jonah Jones, yn Frederick Jones, gol., *Cymru UDA, Prosiect cerdd a phrint = A Welsh-American portfolio*, Illinois: University of Illinois, 1984. [Lluniwyd cylchrediad cyfyngedig o 24 portffolio].

'Myth y diduedd', *Y Traethodydd*, 139 (Ionawr 1984), 45-50.

- 'Brad - yn norm hanesyddol', *Barn*, 251/252 (Rhagfyr 1983/Ionawr 1984), 434-5.
- 'Astudio israddoldeb y Cymry', *ibid.*, 253 (Chwefror 1984), 12-14.
- 'Blodeugerdd o daeogrwydd', *ibid.*, 256 (Mai 1984), 139-41.
- 'Yn eisiau - cwrs ar waseidd-dra', *ibid.*, 257 (Mehefin 1984), 187-9.
- 'GwrthGymreictod yn goleuo addysg', *ibid.*, 258 (Gorffennaf 1984), 230-32.
- 'Darostyngiad iaith a greddfau'r bobl', *ibid.*, 259 (Awst 1984), 271-3.
- 'Yr ateb i frad ac is-raddoldeb', *ibid.*, 260 (Medi 1984), 322-5.
- 'Vers libre ac yn y blaen', *Barddas*, 90 (Hydref 1984), 1-2.
- 'Rhai rhaniadau d-w-l', *CE*, 21, iv (Ionawr/Chwefror 1984), 20.
- 'Ie, gwleidyddiaeth', *ibid.*, 21, vii (Medi/Hydref 1984), 19-20. Cyhoeddwyd hefyd yn *Y Tyst*, 22 Tachwedd, 1984, 3, 7.
- 'Teyrnged i Jac [L. Williams]', *Yr Angor*, 70 (Hydref 1984), 10. [Traddodwyd mewn cyfarfod coffa a gynhaliwyd yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru, Llanbedr Pont Steffan, 1984].

Adolygiadau:

- Ffwrneisiau*, Gwenallt, *Y Traethodydd*, 139 (Ionawr 1984), 56.
- 'Y llenor uffernol', *Cristion*, Tachwedd/Rhagfyr 1984, 10. [Ellis Wynne, Gwyn Thomas].
- Williams Pantycelyn*, Derec Llwyd Morgan, *LILL*, Gwanwyn 1984, 19-20.

1985

- 'Jam yng Nghymru annwyl: I. D. Hooson', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol*, XIII, Dinbych: Gwasg Gee, 1985, 247-55.
- 'Dechreuadau'r Academi', yn R. Gerallt Jones, gol., *Dathlu: cynnyrch llenyddol dathliadau chwarter-can-mlwyddiant sefydlu'r Academi Gymreig*, Caerdydd: yr Academi Gymreig, 1985, 3-20.
- 'Rhagair', yn Helen Prosser, *Llyfryddiaeth dysgu'r Gymraeg yn ail iaith, 1961-1981*, Aberystwyth: Canolfan Ymchwil Cymraeg i Oedolion, Coleg Prifysgol Cymru, 1985, 1.
- Beirniadaeth: 'Tair stori yn edrych ar un digwyddiad o dri safbwynt gwahanol', yn J. Elwyn Hughes, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, y Rhyl a'r cyffiniau, 1985: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer, 1985, 105-9.
- Beirniadaeth: Emyn: 'Heddwch', *Awen: [cyfansoddiadau] Eisteddfod Ryngolegol 1985*, 5.

[Ail ymweld â llenyddiaeth, 1902-1936]:

- 'Y delyneg', *Barn*, 266 (Mawrth 1985), 95-8; 267 (Ebrill 1985), 154-6.
 'Sonedau', *ibid.*, 268 (Mai 1985), 177-9.
 'Iaith lenyddol', 270 (Gorffennaf 1985), 249-51.
- 'Y Ddrama, 1913-1936', *ibid.*, 271 (Awst 1985), 295-7; 272 (Medi 1985), 352-3.
- 'Portread' [o Saunders Lewis], *ibid.*, 273 (Hydref 1985), 369-70.
- 'Rhai o ddramodwyr, 1913-1936', *ibid.*, 274 (Tachwedd 1985), 412-3; 275 (Rhagfyr 1985), 448-50.
- 'Dychwelyd at y diduedd', *Y Traethodydd*, 140 (Ionawr 1985), 42-7. [Ateb i Dewi Z. Phillips, 'Ai bod yn naif yw ceisio bod yn ddiuedd?', *ibid.*, 138 (Hydref 1983), 199-205].
- 'Cymraeg llenyddol llafar', *ibid.*, 140 (Gorffennaf 1985), 146-61.
- 'Hen wyneb D. J.', *Taliesin*, 54 (Nadolig 1985), 56-76. [Ar D. J. Williams, Abergwaun].
- 'Cyweiriau'r iaith lenyddol. Syr John Morris-Jones oedd tad Cymraeg Byw', *Barddas*, 92/93 (Rhagfyr 1984/Ionawr 1985), 23-4.
- 'Seiliau beirniadaeth lenyddol', *ibid.*, 94 (Chwefror 1985), 3.
- 'Pregethu Efengylaidd cyfoes', *CE*, 22, iv (Gorffennaf/Awst 1985), 17-18. Cyhoeddwyd hefyd yn *Y Tyst*, 12 Medi, 1985, 7.
- 'Ann Griffiths (1776 - 1805): scriptural mystic', *EMW*, 24, ii (April 1985), 14-16.
- 'Gohebiaeth: *Seiliau beirniadaeth lenyddol*', *LILL*, Gwanwyn 1985, 7-8.
- 'Dyfodol yr iaith', *Y Faner*, 26 Gorffennaf, 1985, 2-3; 2 Awst, 12-13.
- 'Achub yr iaith...Iwerddon a Chymru', *ibid.*, 20 Medi, 1985, 10-11.
- '300 o ysgolion Cymraeg yn troi'n 20?', *ibid.*, 8 Tachwedd, 1985, 6-7.
- 'Neges adfer yr Hebraeg - y sbardun i oedolion Cymru', *ibid.*, 15 Tachwedd, 1985, 14-15.
- 'Cymreigio'r gorllewin: gwers Iwerddon', *ibid.*, 22 Tachwedd, 1985, 14-15.
- 'Y Nant a'r gymdeithas: creu byd cyflawn i'r dysgwyr', *ibid.*, 29 Tachwedd, 1985, 14-15.
- Reviews:
Daniel Rowland, Eifion Evans, *BNW*, Autumn 1985, 13-14.
Bilingual education, evaluation, assessment and methodology, ed., C. J. Dodson, *ibid.*, Winter 1985, 12.

1986

Seiliau beirniadaeth. Cyfrol 2: ffurfiau seiniol, Aberystwyth: [Coleg Prifysgol

- Cymru], 1986, tt.68-282.
- Hunllef Arthur: cerdd*, [Abertawe]: Cyhoeddiadau Barddas, 1986, 239tt.
- The dragon's pen: a brief history of Welsh literature*, Llandysul: Gomer Press, 1986, 100pp. [With Gwyn Thomas].
- 'From the beginning to the annexation', *ibid.*, 7-48.
- The Christian heritage of Welsh education*, Bridgend: Evangelical Press of Wales; Cardiff: Association of Christian Teachers, 1986, 120pp. [With Gwyn Davies].
- Cyfraniadau yn Meic Stephens, gol., *Cydymaith i lenyddiaeth Cymru*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1986. Adargraffiad diwygiedig 1992. Argraffiad newydd 1997. Fersiwn Saesneg: *The Oxford companion to the literature of Wales*, Oxford: Oxford University Press, 1986.
- Poems: 'To the poetry clubs of Wales; To the south shore (Aberystwyth)', in Tony Conran, *Welsh verse*, Bridgend: Poetry of Wales Press, 1986, 293-4.
- 'Narrative structure in Medieval Welsh prose tales', in D. Ellis Evans, John G. Griffith and E. M. Jope, eds, *Proceedings of the seventh international congress of Celtic studies held at Oxford, from 10th to 15th July, 1983*, Oxford: D. Ellis Evans, 1986, 171-98. [Also published in 1996].
- 'Rhagair', yn Marged Dafydd, gol., *Ati, wyr ifainc: ysgrifau gan Saunders Lewis*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1986, vii-viii.
- Beirniadaeth: 'Cyfrol gywaith o gerddi gwreiddiol gan feirdd unrhyw fro neu gylch arbennig heb eu cyhoeddi mewn cyfrol o'r blaen', yn W. Rhys Nicholas, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Abergwaun a'r Fro, 1986: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1986, 105-8. [Ar y cyd â Derec Llwyd Morgan].
- 'Cymhellion i adnewyddu'r iaith', *Barn*, 276 (Ionawr 1986), 16-17.
- 'Merch y Sgweier. Tamaid o hanes Theophilus Evans, awdur *Drych y Prif Oesoedd*', *ibid.*, 285 (Hydref 1986), 349-52; 286 (Tachwedd 1986), 381-4; 287 (Rhagfyr 1986), 426-9.
- 'Gwrthryfel ystrydebol', *Barddas*, 104/105 (Rhagfyr 1985/Ionawr 1986), 14.
- 'Rhythmau'r englyn', *ibid.*, 106 (Chwefror 1986), 10-11.
- 'Cyflwyno *Hunllef Arthur*', *ibid.*, 110 (Mehefin 1986), 1-3. [Sgwrs ag Alan Llwyd].
- 'Eiliadau' [cerdd], *ibid.*, 113 (Medi 1986), 11.
- 'Rhoi iddo'r radd orau oll: cyflwyno'r Parchedig Euros Bowen i'w dderbyn i radd *Doctor in Litteris, honoris causa*', *ibid.*, 114 (Hydref 1986), 5.
- Review: *Aspects of bilingualism in Wales*, Colin Baker, *BNW*, Summer 1986, 11.

1987

Llenyddiaeth Gymraeg, 1902-1936, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas, 1987, 581tt.

Seiliau beirniadaeth. Cyfrol 3: ffurfiau ystyrol, Aberystwyth: [Coleg Prifysgol Cymru], 1987, tt.286-412.

Bobi Jones, selected poems, translated by Joseph P. Clancy, Swansea: Christopher Davies, 1987, 289pp.

'Caniad heddwch yn yr ugeinfed ganrif', yn Nigel Jenkins a Menna Elfyn, gol., *Glas-nos: cerddi dros heddwch*, Machynlleth: CND Cymru, 1987, 76-7.

Cerddi: 'Gwanwyn Nant Dywelan; Portread o lafurwr; Preselau; Cymro di-Gymraeg; Gwlychu gwely 1967; Traeth y de (Aberystwyth); Y Fam; Hunllef Arthur (detholiad)', yn Alan Llwyd, Gwynn ap Gwilym, gol., *Blodeugerdd o farddoniaeth Gymraeg yr ugeinfed ganrif*, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas; Llandysul: Gwasg Gomer, 1987, 386-98.

Poems in Meic Stephens, ed., *A Book of Wales*, London: J. M. Dent & Sons Ltd., 1987, 'Portrait of a pregnant woman', 'Having our tea', translated by Joseph P. Clancy, 128-9.

'Cardiff' [poem translated by Joseph P. Clancy], in Meic Stephens, ed., *A Cardiff anthology*, Bridgend: Seren Books, 1987, 114-15. [Reprinted 1996].

'Rhagair', yn John Emyr, gol., *O gylch y Gair: cyfrol o gerddi Cristnogol*, Pen-y-bont ar Ogwr: Gwasg Efengylaidd Cymru, 1987, 9-10.

Beirniadaeth: 'Casgliad o gerddi heb fod mewn cynghanedd gyflawn a heb fod dros 300 llinell ar y thema "Breuddwydion"', yn J. Elwyn Hughes, gol., *Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol Cymru, Bro Madog, 1987: cyfansoddiadau a beirniadaethau*, Llandysul: Gwasg Gomer dros Lys yr Eisteddfod Genedlaethol, 1987, 24-30. [Ar y cyd ag E. G. Millward a John Roderick Rees].

'Am dro gyda'r amlochredd', *Y Traethodydd*, 142 (Gorffennaf 1987), 158-62.

'Merch y Sgweier. Tamaid o hanes Theophilus Evans, awdur *Drych y Prif Oesoedd*', *Barn*, 288 (Ionawr 1987), 12-15; 289 (Chwefror 1987), 48-51; 290 (Mawrth 1987), 83-7.

'Dwy gerdd: 1. Cymhelliad; 2. Tshernobyl 1986', *Barddas*, 118 (Chwefror 1987), 9.

'(Prif)ysgolion barddol heddiw?', *ibid.*, 120 (Ebrill 1987), 12. [Cynnyrch llenyddol Coleg Prifysgol Cymru, Aberystwyth].

Adolygiadau/Reviews:

Barddoniaeth y chwedegau, Alan Llwyd, *Barddas*, 116/117 (Rhagfyr 1986/Ionawr 1987), 29-31.

'Tudur, Saunders a Williams', *Barn*, 299 (Rhagfyr 1987), 506-7.

[Saunders Lewis a Williams Pantycelyn, R. Tudur Jones].
Threshold of light, eds, A. M. Allchin, Esther De Waal, *BNW*, Spring
1987, 17.

1988

- Bwyta'n te*, Y Drenewydd: Gwasg Gregynog, 1988, 4tt. (Beirdd Gregynog, 4).
Engrafiad ar bren gan Hilary Paynter. Argraffiad cyfyngedig i 400 copi.
- Seiliau beirniadaeth. Cyfrol 4: cyfanweithiau llenyddol*, Aberystwyth: [Coleg
Prifysgol Cymru], 1988, tt.413-610.
- Gloywi iaith, 1, 2, 3*, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1988, 84, 86, 84tt.
- 'Seiniau benywaidd a seiniau gwrywaidd', yn J. E. Caerwyn Williams, gol.,
Ysgrifau beirniadol, XV, Dinbych: Gwasg Gee, 1988, 260-74.
- Golygydd: *Blodeugerdd Barddas o'r bedwaredd ganrif ar bymtheg*, Abertawe:
Cyhoeddiadau Barddas, 1988, 404tt.
- 'Sagrafennaeth a llenyddiaeth', yn Noel A.. Gibbard, gol., *Ysgrifau diwinyddol,*
II, Pen-y-bont ar Ogwr: Gwasg Efengylaidd Cymru, 1988, 47-69.
- 'Yr Etifedd llwyd' [stori], *Taliesin*, 62 (Mai 1988), 7-16.
- 'Nofio'r don' [stori], *ibid.*, 64 (Hydref 1988), 47-52.
- "Bis zum letzten Atemzug" [cyfieithiad o 'Y Ffos olaf'], *Erkundungen*,
(Walisische Erzähler, Verlag, Volk und Welt), 28 (1988), 79-87.
- 'Ambell nodyn testunol: "Pa dduw ymhlith y duwiau" (D[avid] S[aunderd]);
"Mewn môr o ryfeddodau" (A[nn] G[riffiths]); "O'm blaen mi wela
ddrws agored" (A[nn] G[riffiths])', *BCEC*, 2, x (1987-88), 327-8.
- 'Gwaed Gwyn. Hanes Rhisiart Gwyn y bardd a'r merthyr', *Barn*, 300 (Ionawr
1988), 11-15; 301 (Chwefror 1988), 14-18; 302 (Mawrth 1988), 10-14;
303 (Ebrill 1988), 9-13; 304 (Mai 1988), 18-20; 305 (Mehefin 1988),
20-21, 27-9; 306 (Gorffennaf 1988), 31-3.
- 'Canlyn y wraig. Peth o hanes Ieuan Brydydd Hir ar achlysur dau
ganmlwyddiant ei farw', *ibid.*, 308 (Medi 1988), 22-6; 309 (Hydref
1988), 17-19, 23-4; 310 (Tachwedd 1988), 16-19; 311 (Rhagfyr 1988),
34-7.
- 'Yr Ysgolhaig tawel ym myd beirdd yr uchelwyr', *Barddas*, 131 (Mawrth
1988), 13. [Teyrnged i'r Athro D. J. Bowen].
- 'Y Marcysydd beirniadol', *ibid.*, 132 (Ebrill 1988), 1-4.
- 'Y Ffeminydd f/beirniadol', *ibid.*, 134 (Mehefin 1988), 6-11.
- 'T. Glynne Davies, 1949-1956', *ibid.*, 135-7 (Gorffennaf/Medi 1988), 1-11.
- 'Ymlaen i ymerodraeth cyffredinedd. Hen gyfeiriad i'r farchnad lyfrau
newydd', *ibid.*, 21-5.

'Pedair cerdd: 1. Mwynfa'n cau; 2. Canlyniad hau; 3. Diwydiant i ferched rhydd; 4. Ymgawdoliad nef', *ibid.*, 138 (Hydref 1988), 11.

'Y Marcsydd beirniadol: Raymond Williams, 1921-1988', *ibid.*, (Tachwedd 1988), 13-15.

'Gwenallt, S. L. a'r Ysgrythur', *CE*, 25, iv (Awst/Hydref 1988), 6-7.

'Dylanwad y Beibl ar bobl ein hoes: Bobi Jones', *Gorwelion* (Eglwys Efengylaidd Llangedfni), 15 (Ebrill/Mai 1988), 10-12.

'Barn y bobl bwysig!', *TDD*, Chwefror 1988, 7, 15. [Dyfodol y Gymraeg].

Adolygiadau/Reviews:

Welsh surnames, T. J. a Prys Morgan, *Y Traethodydd*, 143 (Hydref 1988), 213-4.

'Dehongli'r Storm', *Barn*, 309 (Hydref 1988), 37-8. [*Y Storm gyntaf*, Meredydd Evans].

'A bod yn blaen', *Barddas*, 131 (Mawrth 1988), 14-15. [*Cefn y byd*, Derec Llwyd Morgan].

'Clasur canolog', *Y Faner*, 28 Hydref, 1988, 14. [*Llyfr y tri aderyn*, Morgan Llwyd, gol., M. Wynn Thomas].

Iorwerth C. Peate, T. Robin Chapman, *LILL*, Haf 1988, 14.

1989

Casgliad o gerddi, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas, 1989, 366tt.

Beirniadaeth: Soned 'Apartheid', *Awen: [cyfansoddiadau] Eisteddfod Ryngolegol 1989*, 25.

'Er clod i Aikaz Akopyan' [cerdd], *Yr Efrogdydd*, 1, i (1989), 9.

'Sgrin y teledydd' [stori], *Y Traethodydd*, 144 (Gorffennaf 1989), 152-6.

'Tair ysgrif ar brydyddiaeth Alan Llwyd':

'Llam Alan Llwyd', *Barn*, 313 (Chwefror 1989), 22, 27-9.

'Brenin y Sioriaid?', *ibid.*, 314 (Mawrth 1989), 20, 29-32.

'Llwydnos', *ibid.*, 315 (Ebrill 1989), 35-9.

'Ymateb i adolygiad', *ibid.*, 313 (Chwefror 1989), 44. [Sylwadau ar adolygiad Hywel Teifi Edwards ar *Blodeugerdd Barddas o'r bedwaredd ganrif ar bymtheg*, yn *ibid.*, 312 (Ionawr 1989), 38-40.

'Barddoniaeth y 19eg ganrif', *ibid.*, 316 (Mai 1989), 35-7; 317 (Mehefin 1989), 33-5; 318/319 (Gorffennaf/Awst 1989), 33-6. [Atebwyd yr erthyglau hyn gan Hywel Teifi Edwards yn 'R. M. Jones a'i *Flodeugerdd*', *ibid.*, 326 (Mawrth 1990), 35-6].

'Wrth angor':

(1) 'Ow! Ow!', *Barddas*, 149 (Medi 1989), 8-9. [Ymdriniaeth â'r gerdd 'Ow, ow, tlysau', Llywelyn ap Hwlcyn].

(2) 'Y Ddau lwyd', *ibid.*, 150 (Hydref 1989), 8-9. ['Llwyd' fel gair mwys yng ngwaith Dafydd ap Gwilym].

(3) 'Cywyddau'r alter ego', *ibid.*, 151 (Tachwedd 1989), 12-14. [Cywyddau Dafydd ap Gwilym].

- 'Pedair cerdd: Garddwr geiriau; Affganistan acw 1988; A bydd glaswellt; Portread o fewnfudwr', *ibid.*, 140/141 (Rhagfyr 1988/Ionawr 1989), 11.
- 'Bryan Martin Davies - Horas ein hoes', *ibid.*, 30-32.
- 'Cerdd fwya'r ganrif?', *ibid.*, 142 (Chwefror 1989), 8-12. ['Mair Fadlen', Saunders Lewis. Ail gyhoeddwyd yn 1993].
- 'Dewi Stephen Jones - y bardd awgrymus', *ibid.*, 143 (Mawrth 1989), 1-5.
- [Cwestiynau i adolygwyr], *ibid.*, 144 (Ebrill 1989), 1.
- 'Pedair cerdd: Ffenestri; O ben yr Wyddfa; Uchelgais; Cerdd yn tarddu o'r ymwybod cymdeithasol', *ibid.*, 145 (Mai 1989), 16.
- 'Pedair cerdd: Dewin dydd; Tewi; Palesteina acw 1988; Mewn cap a phig', *ibid.*, 146 (Mehefin 1989), 14.
- 'Cyfweliad gyda Bobi Jones ar achlysur cyhoeddi *Casgliad o gerddi*', *ibid.*, 147/148 (Gorffennaf/Awst 1989), 6-9.
- 'Pedair cerdd: Arglwydd; "Dewch i mewn fad tri. Mae'ch amser ar ben"; Tre-cwn; Ffarwel-haf', *ibid.*, 14.
- 'Blwyddyn fawr y dysgwyr. Ennill neu golli yn 1989', *Golwg*, 1, xx (2 Chwefror, 1989), 15.

1990

- Crio chwerthin: storïau*, [Abertawe]: Cyhoeddiadau Barddas, 1990, 299tt.
- 'Barddoniaeth y ganrif drwy sbectol parodi', yn J. E. Caerwyn Williams, *Ysgrifau beirniadol, XVII*, Dinbych: Gwasg Gee, 1990, 148-68.
- Cerddi yn Elwyn Edwards, gol., *Cadwn y mur: blodeugerdd Barddas o ganu gwladgarol*, [Abertawe]: Cyhoeddiadau Barddas, 1990. ['Cymru 1967', 133; 'Eryn braw cenedl', 159; 'Cymru', 182; 'Merch uniaith Gymraeg', 236; 'Yr iaith Gymraeg', 262; 'Baled y teulu Beasley', 315; 'Marwnad i Sali Davies, 1972', 320-21; 'Llanuwchllyn', 387; 'D. J. Williams', 405-6; 'Baled Emyr Llew', 464-5; 'Capel Celyn', 474; 'Cost Arwisgo 1969', 523; 'Merthyron cyntaf y mudiad cenedlaethol', 526-7; 'Heddlu cudd', 560; 'Portread o estron', 561; 'I'm cyfaill Emrys (yn y carchar oherwydd ei fod yn Gymro)', 581].
- 'Rhagair', yn Meurig Walters, gol., *Yr Ail 'Storm' gan Islwyn*, Caerdydd: Yr Academi Gymreig, 1990, vii-viii.
- 'Cerddi a'r ysbryd', *Barn*, 325 (Chwefror 1990), 6-9. [Parhad o'r ddadl â Hywel Teifi Edwards].
- 'O obaith i obaith: adfywiad yr iaith', *ibid.*, 326 (Mawrth 1990), 13-15.
- 'I Alan' [cerdd], *ibid.*, 329 (Mehefin 1990), 2.
- 'Dewislyfrau. (Gwahoddwyd aelodau'r Academi [Gymreig] i ddewis pa ddau

lyfr Cymraeg a gyhoeddwyd oddi ar 1945, y byddent am eu cael yn gwmni iddynt pe baent yn digwydd cael eu gadael ar ryw ynys bellennig.) *Taliesin*, 69 (Mawrth 1990), 51. [Dewis Bobi Jones: *Cerddi*, Saunders Lewis; *Dail Pren*, Waldo Williams.]

'Wrth angor':

- (4) 'Ffurf! Ust!', *Barddas*, 152/153 (Rhagfyr 1989/Ionawr 1990), 22-6.
- (5) 'Sonedaau serch hen bensinydd', *ibid.*, 154 (Chwefror 1990), 18-21. [21 o sonedaau].
- (6) 'Gofuned Goronwy', *ibid.*, 155 (Mawrth 1990), 17-19.
- (7) 'Mynwent ddiddorol', *ibid.*, 156 (Ebrill 1990), 16-19. [Ymweliad â mynwent gyhoeddus Aberystwyth].
- (8) 'Tra bo dau bydd trwbadwr. Hanes traddodiadol am y bardd Jaufre Rudél o'r 12fed ganrif', *ibid.*, 157 (Mai 1990), 12-16.
- (9) 'Geiriau arafaidd Gerallt', *ibid.*, 158 (Mehefin 1990), 10-14. [Barddoniaeth R. Gerallt Jones].
- (10) 'Cerddi: Cwcu ystrydebol yn dylyfu gên wrth ganfod Cymru; Y Fam-gu arall; Er clod i graidd disgyrchiant; Tyfu; Gwrthymosod gan goed; Cân Cymru; Colli pwynt Archimedes', *ibid.*, 159/160 (Gorffennaf/Awst 1990), 15-17.
- (11) 'Safbwynt beirniadol newydd? - Amryfundod', *ibid.*, 161 (Medi 1990), 12-15.
- (12) 'Dadadeiladu neu dimothïeg', *ibid.*, 162 (Hydref 1990), 17-21.
- (13) 'Gwerth a beirniadaeth lenyddol', *ibid.*, (Tachwedd 1990), 12-16.

'Y Dreftadaeth deg':

'*Gemau duwinyddol*, Robert Jones, Llanllyfni', *CE*, 27, iii (Haf 1990), 22-3.

'Emynau'r Eglwys', *ibid.*, 27, iv (Hydref 1990), 24-5.

'Gwyddoniaeth a Christnogaeth heddiw', *Y Gwyddonydd*, 28, i (Haf 1990), 22-4.

'Bendith dwyieithrwydd', *Y Faner*, 27 Gorffennaf, 1990, 10-11.

Adolygiadau/Reviews:

The Use of Welsh, ed., Martin Ball, *StC*, 24/25 (1989/90), 205-6.

'Cyfarch R. S. Thomas', *CE*, 27, iii (Haf 1990), 29-30. [*Y Cawr awenydd*, M. Wynn Thomas].

Capel a chomin: astudiaeth o ffugchwedlau pedwar llenor Fictoriaidd, Ioan Williams, *LILL*, Gwanwyn 1990, 11-12.

'Profiad ysgytwol', *Y Faner*, 2 Chwefror, 1990, 14. [*Gwaedd y bechgyn*, Alan Llwyd].

1991

Golygydd: *Yr hen ganrif: beirniadaeth lenyddol W. J. Gruffydd*, Caerdydd: Yr Academi Gymreig a Hughes a'i Fab, 1991, x, 156tt.

Golygydd: *Detholiad o gerddi W. J. Gruffydd*, Caerdydd: Yr Academi Gymreig a Hughes a'i Fab, 1991, xvi, 75tt.

'Graffiti (torch i Juris Alunus o Latfia)', yn Dafydd Morgan Lewis, gol., *Cymru yn fy mhen: casgliad o gerddi*, Talybont: Y Lolfa, 1991, 34-5.

Poems in Tony Curtis and Siân James, eds, *Love from Wales: an anthology*, Bridgend: Seren Books, 1991. 'The world and Beti. (Lines in the Vale of Glamorgan)', pp. 70-71; 'A pregnant woman' (translated by Joseph Clancy), p. 103.

'Rhyddid amnesia mewn gwlad bell' [cerdd], *Barn*, 338 (Mawrth 1991), 37.

'Theatr yn erbyn drama', *ibid.*, 340 (Mai 1991), 3-4.

'Wrth angor':

- (14) 'Cerdd eithaf cyffredin', *Barddas*, 164/165 (Rhagfyr 1990/Ionawr 1991), 20-24. ['Cân i'r Hebog (sef llong yr Yswain Llwyd o Gwmgloyn)' gan Ioan Siencyn].
- (15) 'Cerddi: Y Fuwch o iseldir yr Andes; Mannau; Dameg y cynrhonyn llon; Enwaediad Isaac; Llwybr y mynydd; Addysg i Saeson (torch i Falentin Fodnic o Slofenia); Y Tri dimensiwn', *ibid.*, 166 (Chwefror 1991), 9-12.
- (16) 'Donald', *ibid.*, 167 (Mawrth 1991), 18-22. [Barddoniaeth Donald Evans].
- (17) 'Tipyn o garwr', *ibid.*, 168 (Ebrill 1991), 9-13. [Eymynau Williams, Pantycelyn].
- (18) 'Rhagor o garu', *ibid.*, 169 (Mai 1991), 8-13. [Gweithiau Williams, Pantycelyn].
- (19) 'Teithlyfrau Williams', *ibid.*, 170 (Mehafin 1991), 10-14. [Y 'pererin' yng ngweithiau Williams, Pantycelyn].
- (20) 'Cerddi: Patrwm colomennod; Lluniau o'r Swdan; Am imi daro; Portread o weithiwr di-waith; Neb; Dameg y frân a'r fronfraith; Yr Ymddeolwr yn croesawu'i bensiwn', *ibid.*, 171/172 (Gorffennaf/Awst 1991), 10-13.
- (21) 'Marwnad Morfydd', *ibid.*, 173 (Medi 1991), 6-8. [Cywydd gan Ddafydd ap Gwilym].
- (22) Prif fudiad llenyddol yr ugeinfed ganrif, *ibid.*, 174 (Hydref 1991), 8-12.

'Theomemphus, Williams Pantycelyn', *CE*, 28, i (Gaeaf 1990/1991), 5-6.

'Y Dreftadaeth deg':

- 'Owen Evans', *ibid.*, 28, ii (Gwanwyn 1991), 19-20.
- 'Daniel Owen', *ibid.*, 28, iii (Haf 1991), 19-23.
- 'John Elias', *ibid.*, 28, iv (Hydref 1991), 19-20.

'Llygad y ffynnon. II Bren. 2:21' [cerdd], *Y Traethodydd*, 146 (Hydref 1991), 173-4.

'Hanes gwneud cyfrinydd', *ibid.*, 208-20. [Ar Williams, Pantycelyn].

'Byd o eithafion: Menna Baines yn holi Bobi Jones', *Golwg*, 13 Mehefin, 1991, 19-21.

Adolygiad: *Islwyn Ffowc Elis*, Delyth George, *LIII*, Gwanwyn 1991, 17.

1992

Dawn gweddwon: storiâu, Llandysul: Gwasg Gomer, 1992, 238tt.

Golygydd: *Iaith ifanc: hyrwyddo a chadw'r defnydd o'r Gymraeg ymhlith pobl ifainc*, Aberystwyth: CYD, Adran y Gymraeg, Coleg Prifysgol

Cymru, 1992, 104tt. 'Rhagair', 4-7.

Cyfraniadau yn Meic Stephens, gol., *Cydymaith i lenyddiaeth Cymru*, adargraffiad diwygiedig, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1992. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1986. Argraffiad newydd 1997.

'Y Ddraig Iwyd', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, XVIII*, Dinbych: Gwasg Gee, 1992, 164-88.

Contributions in Fiona Bowie, Oliver Davies, eds, *Discovering Welshness*, Llandysul: Gomer Press, 1992. 'Why I write in Welsh', 111-16. [First published in 1970. Also published in 1993]. 'The Welsh language' [poem translated by Joseph P. Clancy], 117.

Cyfieithiadau i'r Gatalaneg gan Carme Manuel i Josep V Garcia, yn Siân Ithel, R Gerallt Jones, gol., *Poesia Gal-lesa actual*, Valencia: Edicions Alfons el Magnànim-IVEI, 1992. ['La platja del sud Aberystwyth (Traeth y de, Aberystwyth)', 31-3; 'La llengua Gal-lesa (Yr iaith Gymraeg)', 34-7; 'Oportunitat per a traure's de sobre la borratxera, (Cyfle i sobri)', 28-9; 'A l'infant abans del seu primer aniversari, (I'r bychan cyn ei flwydd)', 40-3].

Darlithio ac ymchwilio, 1959-1966', yn Gareth W Evans, gol., *Fit to educate?: a century of teacher education and training, 1892-1992. Canrif o addysgu a hyfforddi athrawon*, Aberystwyth: Prifysgol Cymru, 1992, 223-9.

'Trafod cerdd', *Taliesin*, 76 (Mawrth 1992), 54-60. [Trafodaeth ar 'Pedr Fawr'].

'Y Pwt o'r ysgol Gymraeg yn y cymoedd' [cerdd], *Barn*, 348/349, (Ionawr/Chwefror 1992), 63.

'Y Gwas llonydd' [cerdd], *ibid.*, 355/356 (Awst/Medi 1992), 80.

'Wrth angor':

(23) 'Moderniaeth, coegi a'r *avant-garde*', *Barddas*, 176/177 (Rhagfyr 1991/Ionawr 1992), 10-13.

(24) 'Bardd seciwlar mwyaf y 18fed ganrif', *ibid.*, 178 (Chwefror 1992), 10-14. [Barddoniaeth Iolo Morganwg].

(25) 'Cerddi: Gweddill fam o Ethiopia; Wy Pasg; Geuddrych; Pentref (nas enwaf) yng nghanol Ceredigion; Rheiingerdd arall eto byth; Da bo i'r caracoa; Ysgariad', *ibid.*, 179 (Mawrth 1992), 11-14.

(26) 'Tranc yr Eingl-Gymry?', *ibid.*, 180 (Ebrill 1992), 10-15. [Cyhoeddwyd cyfieithiad Saesneg yn 1993].

(27) 'Patrwm llunio "gwerthfawrogiad"', *ibid.*, 181 (Mai 1992), 13-18.

(28) 'Diben rhagdybiau', *ibid.*, 182 (Mehafin 1992), 8-13.

(29) 'Sgandal Eisteddfod Aberystwyth, 1952', *ibid.*, 183/184 (Gorffennaf/Awst 1992), 20-27.

(30) 'Cerddi: Gwennol y bondo; Pibydd Ysbyty Bron-glais; Edna ac Emrys; Traed, traed a gura; Ysgafnhawn; Che Guevera (1928-1967); Lloches Anderson 1941', *ibid.*, 185 (Medi 1992), 16-19.

(31) 'Rhyddiaith beirdd (1)', *ibid.*, 186 (Hydref 1992), 7-13.

(32) 'Rhyddiaith beirdd (2)', *ibid.*, 187 (Tachwedd 1992), 8-13.

'Y Dreftadaeth deg':

'Owen Thomas', *CE*, 29, i (Gaeaf 1991-1992), 19-20.

'R. Tudur Jones', *ibid.*, 29, ii (Gwanwyn 1992), 19-20.

'Lewis Edwards', *ibid.*, 29, iii (Haf 1992), 19-20.

'John Thomas', *ibid.*, 29, iv (Hydref 1992), 19-20.

'Doubly subversive: Bobi Jones interviewed by Jeremy Hooker', *Planet*, 94 (August/September 1992), 48-53.

'Dryw ym mynwent Aberystwyth' [cyfieithiad i'r Saesneg gan Joseph Clancy], *Materion dwyieithog = Bilingual matters*, 4 (1992), 17.

Adolygiadau:

'Llond côl o'r awen', *Barn*, 348/349 (Ionawr/Chwefror 1992), 85-7. [*Barddoniaeth Rhydwen Williams: y casgliad cyflawn*].

'Sglefrio ar radicaliaid', *ibid.*, 353 (Mehefin 1992), 36-41. [*Sglefrio ar eiriau*, gol. John Rowlands].

Morgan Llwyd: ei gyfeillion a'i fywyd, gol., M. Wynn Thomas, *LIII*, Haf 1992, 15.

1993

Language regained, Llandysul: Gomer Press, 1993, 44pp.

Llenyddiaeth Gymraeg a Phrifysgol Cymru: canmlwyddiant Prifysgol Cymru, 1893-1993, 17tt. [Darlith Eisteddfodol y Brifysgol, Eisteddfod Genedlaethol Cymru, De Powys, Llanellwedd, 1993].

Cyd-olygydd: *Yr Angor* [Aberystwyth], 157 (Mai 1993). [Gyda Beti Jones].

'Portrait of a pregnant woman' [poem translated by Joseph P. Clancy], in Charlotte Otten, ed., *The Virago book of birth poetry*, London: Virago Press, 1993, 55-6.

'Why I write in Welsh', in Janet Davies, ed., *Compass points: a selection from the first hundred issues of 'Planet'*, Cardiff: University of Wales Press, 1993, 12-16. [First published in 1970. Also published in 1992].

Cerddi: 'Gweddi nos (ar ôl wythnosau o anhunedd)'; 'Gweddi'; 'Dyma'r byd', yn Medwin Hughes, gol., *Blodeugerdd Barddas o ganu crefyddol*, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas, 1993, 155.

'Cerdd fwya'r ganrif?', yn Medwin Hughes, gol., *Saunders Lewis y bardd*, Dinbych: Gwasg Gee, 1993, 87-105. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1989].

'Wrth angor':

(33) 'Camre crefyddol Gwenallt', *Barddas*, 188/189 (Rhagfyr 1992/Ionawr 1993), 32-9.

(34) 'Ein cerdd genedlaethol gyntaf', *ibid.*, 190 (Chwefror 1993), 12-19.

(35) 'Cerddi newydd: Mosgito; Camelod; Condor; Mwydyn; Cleren; Llyswennod; Heddwch crwbau; Dameg y brogaed call a'r mwydyn', *ibid.*, 191 (Mawrth 1993), 12-15.

(36) 'Dau gyfnod cyntaf Gwyn Thomas', *ibid.*, 192 (Ebrill 1993), 15-20.

(37) 'Cwpanaid o de gyda beirniad cyfansawdd', *ibid.*, 193 (Mai 1993), 8-11. [Sgwrs ddychmygol gyda Simon Brooks]

(38) 'Cerdd fwya'r iaith: cerdd bradwr', *ibid.*, 194 (Mehefin 1993), 11-15; 195/196 (Gorffennaf/Awst 1993), 34-9. [Marwnad Llywelyn ap Gruffudd gan Ruffudd ab yr Ynad Coch].

(39) 'Ysgrif ar beidio ag ysgrifennu ysgrifau', *ibid.*, 197 (Medi 1993), 16-19.

- (40) 'R. S. Thomas a'r genedl (1)', *ibid.*, 198 (Hydref 1993), 20-3.
 (41) 'R. S. Thomas a'r genedl (2)', *ibid.*, 199 (Tachwedd 1993), 17-22.

'Demise of the Anglo-Welsh?', *PW*, 28 (January 1993), 14-18. [A shortened version of 'Tranc yr Eingl Gymry' first published in 1992 and translated by Richard Poole].

'Y Dreftadaeth deg':

- 'Dewi Ogwen', *CE*, 30, ii (Gwanwyn 1993), 19-20.
 'Rhad Ras', *ibid.*, 30, iii (Haf 1993), 19-20. [John Thomas, Rhaeadr Gwy].
 '[Llythyrau] Ann Griffiths', *ibid.*, 30, iv (Hydref 1993), 19-20.

'Argyfwng adfer iaith', *Barn*, 362 (Mawrth 1993), 26-30; 363 (Ebrill 1993), 24-28; 364 (Mai 1993), 26-30.

'Datblygiad ail iaith: sut i golli'r pwynt', *ibid.*, 370 (Tachwedd 1993), 45-7.

Adolygiadau:

- 'Gwahaniaeth mewnol', *Taliesin*, 80 (Ionawr/Chwefror 1993), 87-91.
 [*Internal difference*, M. Wynn Thomas].
 W.J. Gruffydd, T. Robin Chapman, *LIII*, Haf 1993, 10-11.

1994

Cyfriniaeth Gymraeg, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1994, lxiii, 304tt.

Crist a chenedlaetholdeb, Pen-y-bont ar Ogwr: Gwasg Efengylaidd Cymru, 1994, 135tt.

Canu arnaf (cyfrol 1): ail gasgliad o gerddi, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas, 1994, vi, 1-188 tt.

Golygydd: *Cyd yn cydio: deng mlynedd yn hanes y mudiad oedolion sy'n adfer yr iaith ar wefusau pobl mewn oed, 1984-1994*, Aberystwyth: Cyngor y dysgwyr, 1994, 34tt. 'Cyd â'r adfywiad', 8-12; 'Hwyl i bawb wrth adfywio', 34.

'Datblygiad ail iaith: brawddeg bwysica'r iaith', *Barn*, 371/372 (Rhagfyr 1993/Ionawr 1994), 104-6.

'Ymarfer â phatrymau - cyfrinach ail iaith', *ibid.*, 373 (Chwefror 1994), 46-7.

'Take that: W C Elvet Thomas (1905-1994)', *ibid.*, 377 (Mehffin 1994), 18-19.

'Wrth angor':

- (42) 'R.S. Thomas a'r mudiad', *Barddas*, 200/201 (Rhagfyr 1993/Ionawr 1994), 16-22.
 (43) 'R.S. Thomas a'r Eingl-Gymry', *ibid.*, 202 (Chwefror 1994), 15-21.
 (44) 'R.S. Thomas a'r gwacter llawn', *ibid.*, 204 (Ebrill 1994), 15-21.
 (45) 'Americanwr yn Barcelona', *ibid.*, 207/208 (Gorffennaf/Awst 1994), 32-8. [Hanes ymweliad â Barcelona ym mis Mawrth 1993 ar achlysur cyhoeddi *Poesia Gal-lesa actual*, blodeugerdd o farddoniaeth Gymraeg gyfoes wedi'i

chyfieithu i'r Gatalaneg dan olygyddiaeth Siân Ithel ac R Gerallt Jones].

'Ffydd a thafod: sgwrs gyda Chymdeithas Ddiwinyddol Aberystwyth', *Y Traethodydd*, 149 (Gorffennaf 1994), 173-83.

'Y Dreftadaeth deg':

'[Llythyrau] Ann Griffiths', *CE*, 31, i (Gaeaf 1993-94), 19-20.

'Emyr a'i emau' *ibid.*, 31, ii (Gwanwyn 1994), 19-20. [Trafodaeth ar *Dyddiau gras*, Emyr Roberts].

'Dafydd William', *ibid.*, 31 iii (Haf 1994), 19-20.

'Diwygiad '59', *ibid.*, 31, iv (Hydref 1994), 19-20.

'A poem of praise', *Nexus*, 29 (Fall 1993, Winter 1994), 35.

'The places I have loved' [poem], *ibid.*, 29 (Spring/Summer 1994), 96-101.

'Bobi Jones interviewed by Simon Brooks', *Verse*, 11, i (Spring 1994), 101-13.

'Racing pigeons' (translated by Joseph P. Clancy), *ibid.*, 114-5.

'Talu teyrnged i Dan Lynn James', *Cadwyn Cyd*, 15 (Gwanwyn 1994), 1.

Adolygiadau:

'Yr hen Haras flinedig a chymeriadau amheus eraill', *Barn*, 373 (Chwefror 1994), 28-9. [*Blodeugerdd Barddas o ganu caeth y ddeunawfed ganrif*, gol., A. Cynfael Lake] *Dyddiau gras*, Emyr Roberts, *Y Traethodydd*, 149 (Gorffennaf 1994), 188-90.

'Darlith Syr D J James, 1994', *Yr Angor* [Aberystwyth], 167 (Mai 1994), 3. [*Teyrnas Crist a'r tywyllwch yng Nghymru*, R. Tudur Jones].

'Llysgennad America yn Aberystwyth', *ibid.*, 169 (Gorffennaf 1994), 11. [*Here and there*, Joseph P. Clancy].

1995

Canu arnaf (cyfrol 2): ail gasgliad o gerddi, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas, 1995, 201-504.

Contributions to Donald M. Lewis, ed., *The Blackwell dictionary of Evangelical biography, 1730-1860, vols I-II*, Oxford: Blackwell, 1995.

Volume I, A - J:

Charles, David (1762-1834), 215.

Elias, John (1774-1841), 350-1.

Jones, Dafydd (1711-1777), 617.

Volume II, K - Z:

Rhys, Morgan (1711-1779), 929.

""Mair Fadlen" [Saunders Lewis]', in Owen Burt and Christine Jones, eds *Voices at the door: an anthology of favourite poems*, Cardiff: University of Wales Press on behalf of Shelter Cymru, 1995, 127-30.

'Wrth angor':

(46) 'Cenedligrwydd a llenyddiaeth', *Barddas*, 212/213 (Rhagfyr 1994/Ionawr 1995), 32-7. [Sgwrs a draddodwyd mewn cynhadledd i lawnsio blodeugerdd mewn Catalaneg o

farddoniaeth gyfoes Gymraeg ar Fawrth 17, 1993, ym Mhrifysgol Rydd Barcelona].

- (47) 'Cyfweliad Barcelona', *ibid.*, 217/218 (Mai/Mehefin 1995), 40-45. [Sgwrs â Bobi Jones adeg lansio *Poesia Gal-lesa actual* yn Barcelona, 17 Mawrth 1993].
- (48) 'Sylwadau ar *Esther* a *Serch yw'r Doctor* [Saunders Lewis]', *ibid.*, 219/220 (Gorffennaf/Awst 1995), 16-22.

Translations by Joseph P. Clancy: 'Bilbao cemetery'; 'The cow from the Andes lowlands'; 'The piper of Bronglais Hospital and the listener'; 'Nobody'; 'House martin'; 'The women at the pit-head'; 'Two'; 'Portrait of an assistant in a clothes shop'; 'A wren in Aberystwyth cemetery'; 'Goodbye to the caracoa', *MPT*, 7 (Spring 1995), 46-57.

Translations by Joseph P. Clancy: 'The Welsh language'; 'Racing Pigeons', *AR*, 2, ii ('Special Celtic issue', Fall/Winter 1995), 27-31.

'Plymiwr' [cerdd], *Y Traethodydd*, 150 (Hydref 1995), 198-9.

'Hyfforddi athrawon ail-iaith', *Barn*, 392 (Medi 1995), 54-5.

'CYD yn marchogaeth eto', *ibid.*, 393 (Hydref 1995), 14-15.

'Cyfieithydd ymysg cyfieithwyr', *LILL*, Hydref 1995, 5-6. [Cyfieithiadau Joseph Clancy o'r Gymraeg i'r Saesneg].

'Digalondid, neu y llygoden Ffrengig a'r awyren', *CE*, 32, i (Gaeaf 1994-95), 12-13. [Sgwrs â Gaius Davies].

:'Y dreftadaeth deg':

'Y Ficer Prichard', *ibid.*, 32, i (Gaeaf 1994-95), 19-20. [Geiriadur Ysgrythyrol Thomas Charles], *ibid.*, 32, ii (Gwanwyn 1995), 19-20.

'Eynau hedonist Cristnogol?', *ibid.*, 32, iii (Haf 1995), 19-20. [Eynau Williams, Pantycelyn].

'Tipyn o brentiswaith', *ibid.*, 32, iv (Hydref 1995), 19-20. [*Aleluia*, Williams Pantycelyn].

'Yr ydych wedi sarhau CYD yn gyhoeddus', *Y Cymro*, 5 Ebrill, 1995, 2. [Llythyr agored at aelodau Bwrdd yr Iaith Gymraeg]

1996

'Narrative structure in Medieval Welsh prose tales', in C. W. Sullivan III, ed., *The Mabinogi: a book of essays*, New York: Garland, 1996, 217-62. [First published in 1986].

'Cardiff' [poem translated by Joseph P. Clancy], in Meic Stephens, ed., *A Cardiff anthology*, Bridgend: Seren Books, 1996, 114-15. [First published 1987].

'Addysg: hanes adfywio'r iaith', *Barn*, 401 (Mehefin 1996), 60-61. [Gwreiddiau twf dysgu'r Gymraeg fel ail iaith].

'Addysg: sut i fesur gwerth cwrs': [Arolwg o gyrsiau dysgu Cymraeg fel ail iaith].

- (1) 'Rhagymadrodd', *ibid.*, 404 (Medi 1996), 44-5.
- (2) 'Y model o Gymraeg llafar', *ibid.*, 405 (Hydref 1996), 60-61.
- (3) 'Graddio geirfa', *ibid.*, 406, (Tachwedd 1996), 40-41.

'Wrth Angor':

- (49) 'Hel gwair', *Barddas*, 224/225 (Rhagfyr 1995/Ionawr 1996), 6-9.
- (50) 'Canu arnaf', *ibid.*, 227, (Mawrth 1996), 18-20. [Dyfyniadau o'r gerdd hir 'Chwythu plwc' a gyhoeddwyd yn *Canu arnaf cyfrol 2: ail gasgliad o gerddi*, (Abertawe, 1995)]

'Beirniadaeth ar feirniadaeth':

- (1) 'Mawlgan i lèn', *ibid.*, 229/230 (Mai/Mehefin 1996), 30-31.
- (2) 'Geto', *ibid.*, 231/232 (Gorffennaf/Awst 1996), 14-15.
- (3) 'Yr anghyfanrwydd', *ibid.*, 233/234 (Medi/Hydref 1996), 36-7.
- (4) 'Y cyfanrwydd', *ibid.*, 235 (Tachwedd 1996), 2-3.

Cerddi: 'Portread o wraig a fradychwyd'; 'Portread o gerflunydd diarhebol', *Y Traethodydd*, 151 (Gorffennaf 1996), 133-5.

'Y dreftadaeth deg':

.Môr o Wydr', *CE*, 33, i (Gaeaf 1995/1996), 19-20. [Sylwadau ar rai o emynau *Caniadau (y rhai sydd ar y môr o wydr)*, William Williams].

'Benjamin Francis', *CE*, 33, ii (Gwanwyn 1996), 25-6.

NI WELWYD CĒ, 33, iii (HAF 1996).

'Ymarfer Ellis Wynne, Howel Harris a Bunyan', *ibid.*, 33, iv (Hydref 1996), 21-2. [Sylwadau ar ddylanwad *Yr ymarfer â duwioldeb*, Lewys Bayly].

'Gair y llywydd', *Cadwyn CYD*, 25 (Gaeaf 1996), 2.

Adolygiadau:

DiFfinio Dwy Lenyddiaeth Cymru (M. Wynn Thomas), *Y Traethodydd*, 151 (Ebrill 1996), 125-7.

'Gyda'r llanw, ynteu'n ei erbyn?', *Cristion*, 75, (Mawrth/Ebrill 1996), 14-15. [*Against the tide*, (D. P. Davies)].

1997

Epistol serch a selsig [nofel], Llandysul: Gwasg Gomer, 1997.

Cyfraniadau yn Meic Stephens, gol., *Cydymaith i lenyddiaeth Cymru*, argraffiad newydd, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1997. [Cyhoeddwyd gyntaf yn 1986. Adargraffiad diwygiedig 1992].

'Gogynghanedd y Gogynfeirdd', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau Beirniadol, XXII*, Dinbych: Gwasg Gee, 1997, 41-79.

'Saunders Lewis (1893-1985)', yn Robert Rhys, gol., *Patrwm amryliw (cyfrol 1)*, Abertawe: Cyhoediadau Barddas, 1997, 119-37.

'Pennar Davies (1911-1997)', yn *ibid.*, 214-22.

'Jones, Idwal (1899-1966)', yn E. D. Jones, Brynley F. Roberts, gol., *Y Bywgraffiadur Cymreig, 1951-1970, gydag atodiad i'r bywgraffiadur*

Cymreig hyd 1940 a'r bywgraffiadur Cymreig, 1941-1950, Llundain: Anrhydeddus Gymdeithas y Cymmrodorion, 1997, 99.

'Wales / Welsh', in Thomas Rain Crowe, ed., *Writing the wind: a Celtic resurgence. (The new Celtic poetry)*, Cullowhee, North Carolina: New Native Press, 1997, 17-21.

Translations in *ibid.*, 22-31. ['A Welshless Welshman'; 'A poem of praise'; 'Racing pigeons'; 'Land of form'].

'Guillaumean linguistics: a model for literary theory', *LA*, 18/19 (1996/1997), 87-99.

'Beirniadaeth ar feirniadaeth':

- (5) 'Y lefain 'gaed gan Leavis', *Barddas*, 236/237 (Rhagfyr 1996/Ionawr 1997), 22-3.
- (6) 'Ol-foderniaethau', *ibid.*, 238 (Chwefror 1997), 16-17.
- (6) 'Ffurf yn annigonol', *ibid.*, 239 (Mawrth 1997), 14-15. ['Nodyn golygyddol: Aeth ysgrif rhif 6 yn y gyfres hon ar goll yn y post, a bu'n rhaid cyhoeddi ysgrif rhif 7, fel rhif 6, yn ei lle yn rhifyn Chwefror. Felly, ysgrif rhif 6 yw hon mewn gwirionedd, ac fe roddir y rhif hwnnw ar ei chyfer'].
- (8) 'Cyfansawdd - nid eclecticig', *ibid.*, 240 (Ebrill/Mai 1997), 35-6.
- (9) 'Pa bryd y bu ôl-foderniaeth?' *ibid.*, 241 (Mehefin/Gorffennaf 1997), 2-3.
- (10) 'Gwahuniaeth', *ibid.*, 242 (Awst/Medi 1997), 10-11.
- (11) 'Gwahuniaeth a'r prism', *ibid.*, 244 (Rhagfyr 1997/Ionawr/Chwefror 1998), 18-19.

'Addysg: sut i fesur gwerth cwrs':

- (4) 'Graddio patrymau', *Barn*, 407/408 (Rhagfyr 1996/Ionawr 1997), 106-7.
- (5) 'Teipoleg ymarferion', *ibid.*, 409 (Chwefror 1997), 44-5.
- (6) 'Dysgu sefyllfa (nodau cyfathrebu)', *ibid.*, 410 (Mawrth 1997), 61-2.

'Y dreftadaeth deg':

- 'Daniel [Owen] yn ffau'r rhyddfrydwyr', *CE*, 34, i (Gaeaf 1997), 19-20.
- 'Gomer a'i fab', *ibid.*, 34, ii (Gwanwyn 1997), 20-21. [Joseph Harris ('Gomer') a John Harris ('Ieuan Ddu')].
- 'George Lewis, Llanuwchllyn', *ibid.*, 34, iii (Haf 1997), 24-5.
- 'Ymarfer Ellis Wynne, Howel Harris a Bunyan', *ibid.*, 34, iv (Hydref 1997), 21-2.

'R. Tudur Jones fel llenor a newyddiadurwr', *Cristion*, 83 (Gorffennaf/Awst 1997), 15-17.

Translations by Joseph P. Clancy: 'The neighbours of the path', 'Reading in the rocking chair', 'Another excuse', 'Hedgehog', *NWR*, 37 (Summer 1997), 19-21.

'Molawd i fol' [cerdd], *Y Traethodydd*, 152 (Hydref 1997), 197-9.

'Pwy, beth yw Bobi Jones?', *Golwg*, 13 Mawrth, 1997, 18-19. [Sgwrs â Karen Owen ar achlysur cyhoeddi ei 80fed llyfr].

1998

Ysbryd y cwlwm: delwedd y genedl yn ein llenyddiaeth, Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1998, [xii], 459tt.

Tair rhamant Arthuraidd, gydag arolwg o derfynau beirniadaeth gyfansawdd, Caernarfon: Gwasg Pantycelyn, 1998, 84tt. [Cyfres Llên y Llenor].

Ynghylch tawelwch: cerddi, Abertawe: Cyhoeddiadau Barddas, 1998, 116tt.

'Ffurf y cywydd a'r englyn. Rhan I: llinellol', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, XXIV*, Dinbych: Gwasg Gee, 1998, 94-122 .

'The Present situation', in Dafydd Johnston, ed., *A guide to Welsh literature c.1900-1996. Volume VI*, Cardiff: University of Wales Press, 1998, [271]-94.

'Chwyldro yw traddodiad hefyd', *TCh*, 10 (Gaeaf 1998), 116-26

'An interview with Bobi Jones' [T. Raine Crowe], *CHLR*, 2 (Autumn 1998), 24-33.

'A Celtic resurgence: praise and post-modernism in a land of reform. A conversation with Bobi Jones by Thomas Rain Crowe', *WPJ*, 32/33 (September - October 1998), 6-8.

'A poem of praise'. Translation by Joseph P. Clancy, *ibid.*, 8.

'Beirniadaeth ar feirniadaeth':

(12) 'Gwahuniaeth a'r traddodiad', *Barddas*, 245 (Mawrth/Ebrill 1998), 36-7.

(13) 'Beirniadaeth fawreddog (i)', *ibid.*, 246 (Mai/Mehefin 1998), 28-9.

(14) 'Beirniadaeth fawreddog (ii)', *ibid.*, 247 (Gorffennaf/Awst 1998), 10-11.

(15) 'Beirniadaeth fawreddog (iii)', *ibid.*, 248 (Medi/Hydref 1998), 2-3.

(16) 'Theori a diffyg synwyruswydd', *ibid.*, 249 (Tachwedd/Rhagfyr 1998), 8-10.

'Y dreftadaeth deg':

'*Drws y Society Profiad*, [William Williams, Pantycelyn]', *CE*, 35, i (Gwanwyn 1998), 14-15.

'Oliver Thomas - Piwritan', *ibid.*, 35, ii (Haf 1998), 21-2.

'*Grym y Gair a fflam y ffydd: gwareiddiad Calfinaidd R. Tudur Jones*', *ibid.*, 35, iii (Hydref 1998), 22-3.

NI WELWYD 35, iv

'Gwyl darw' [cerdd], *TCh*, 9 (Gwanwyn 1998), 141-2.

'Llên Cymru - chwarae plant?', *Golwg*, 16 Ebrill, 1998, 16-17. ['Mae awduron Cymru yn sgrifennu gormod am ryw ac yn poeni gormod am fod yn boblogaidd, yn ôl Bobi Jones. Mewn erthygl yn y gyfrol *A guide to Welsh literature 1900-1996*, mae'n disgrifio'r presennol fel cyfnod plentynnaidd i lenyddiaeth. Yma, mae'n cael cyfle i gyfiawnhau rhai o'i honiadau ysgubol!'].

'Sut i fod yn feirniad Cymreig', *Barn*, 421 (Chwefror 1998), 44-5. [Adolygiad:

Cerddi alltudiaeth: thema yn llenyddiaeth Quebec, Catalunya a Chymru, Paul Birt].

Adolygiadau:

'O, am fod yn fenyw. Bobi Jones a chyfrol newydd Gillian Clarke', *Golwg*, 3 Rhagfyr, 1998, 20. [*Five fields* (Gillian Clarke)].

A Celtic resurgence: the new Celtic Poetry, (Thomas Rain Crowe ed.), *Y Traethodydd*, 153 (Hydref 1998), 248-51.

1999

'Ffurf y cywydd a'r englyn. Rhan II: penilliol', yn J. E. Caerwyn Williams, gol., *Ysgrifau beirniadol, XXV*, Dinbych: Gwasg Gee, 1999, 16-40.

'Subversion in contemporary Welsh poetry', in Herve ar Bihan, ed., *Breizh ha poblou Europa: pennadou en enor da bPer Denez = Bretagne et peuples d'Europe: textes en l'honneur de Per Denez = Brittany and peoples of Europe: articles to honour Per Denez*, Rennes: Presses Universitaires de Rennes, 1999, 393-413.

'Rydyn ni, os caf ddefnyddio'r ni frenhinol, yn nofio yn dy ddyfroedd diderfyn' [cerdd], *Y Traethodydd*, 154 (Ionawr 1999), [5]-8.

'Y dreftadaeth deg':

'Y dreftadaeth deg':

'Y "credadun dethol": E. Keri Evans (1)', *CE*, 35, iv (Gaeaf 1999), 13-14.

'Y "credadun dethol": E. Keri Evans (2)', *ibid.*, 36, i (Gwanwyn 1999), 22-3.

'Y "credadun dethol": E. Keri Evans (3)', *ibid.*, 36, ii (Haf 1999), 24.

'Gogoniant Duw' [rhai o emynau William Williams, Pantycelyn], *ibid.*, 36, iii (Hydref 1999) 22-3.

'Beirniadaeth ar feirniadaeth':

(17) 'Cofiant byr am Jane Elizabeth Williams', *Barddas*, 250 (Ionawr/Chwefror 1999), 36-7. [Trafodaeth â marwnad Robert ap Gwilym Ddu i'w ferch].

(18) 'Dim ond trosiad', *ibid.*, 251 (Mawrth/Ebrill 1999), 13-14.

(19) 'Matthews [Ewenni], Waldo a'r trosiad', *ibid.*, 252 (Mai/Mehefin 1999), 45-7.

(20) 'Dadadeiladu a Bloom', *ibid.*, 253 (Gorffennaf/Awst 1999), 34-5.

(21) 'Dadadeiladu Parry-Williams', *ibid.*, 254 (Medi/Hydref 1999), 12-14.

(22) 'Tada dadadeiladu', *ibid.*, 255 (Tachwedd/Rhagfyr 1999/Ionawr 2000), 34-6.

'Fy nyhead am y ganrif newydd', *ibid.*, (Tachwedd/Rhagfyr 1999/Ionawr 2000), 2. ['Beth yw dymuniad y beirdd am y ganrif newydd? Pa symudiadau neu dueddiadau ym myd barddoniaeth a fyddai'n plesio'r beirdd? Gofynnwyd i amryw'.]

'Croes y marwnadwr [cerdd]', *ibid.*, 27.

'Caerwyn', *ibid.*, 253 (Gorffennaf/Awst 1999), 45-7. [Teyrnged i'r Athro J. E. Caerwyn Williams].

'R. Gerallt Jones, 1933-1999: teyrnged', *LILL*, Gwanwyn 1999, 9-10. [Cyhoeddwyd cyfieithiad Saesneg gan Meic Stephens yn *BW*, Spring 1999, 9-10.]

'Yr Athro J. E. Caerwyn Williams, MA, BD, DLitt, DLitt Celt, FSA, MRIA, FBA (1912-1999)', *Yr Angor*, 219 (Gorffennaf 1999), 7.

Adolygiad: *Y Beibl a llenyddiaeth Gymraeg*, (Derec Llwyd Morgan), *Y Traethodydd*, 154 (Ionawr 1999), 57-60.

2000

'*O'r bedd i'r crud: hunangofiant tafod*, Llandysul: Gwasg Gomer, 2000, 256tt.

'Macsen Wledig a'i berthynas â'r genedl', yn Geraint H. Jenkins, gol., *Cof cenedl: ysgrifau ar hanes Cymru, XV*, Llandysul: Gwasg Gomer, 2000, [1]-28.

'Ann Griffiths and the norm', in Branwen Jarvis, ed., *A guide to Welsh literature c.1700-1800*, Cardiff: University of Wales Press, 2000, [305-27.

'Y Ddaear ysgafn [cerdd]', *Y Traethodydd*, 155 (Ionawr 2000), [5]-6.

“Cymraeg byw” heddiw’, *ibid.*, [8]-15.

'Y dreftadaeth deg':

'Y dreftadaeth deg':

'Charles Edwards', *CE*, 36, iv (Gaeaf 2000), 22-3.

'Morgan Llwyd', *ibid.*, 37, i (Gwanwyn 2000), 22-3.

'Rhagarweiniad i rai emynau', *ibid.*, 37, ii (Haf 2000), 22-3.

'Beirniadaeth ar feirniadaeth':

(23) 'O gylch ac o amgylch mydrau'r gynghanedd', *Barddas*, 256 (Chwefror/Mawrth 2000), 24-6.

(24) 'Y Llawlyfr beirniadol cyntaf', *ibid.*, 257 (Ebrill/Mai 2000), 41-3. [Ar Ramadeg Einion Offeiriad].

(25) 'Adeiladu cerdd adfod', *ibid.*, 258 (Mehefin/Gorffennaf/Awst 2000), 50-3.

(26) 'Datblygiad cerdd dafod y cywyddwyr', *ibid.*, 259 (Medi/Hydref/Tachwedd 2000), 18-20.

A Celtic resurgence: a conversation with Welsh writer Bobi Jones', *BM*, 20 / 3 (May/June 2000, 3, 25. [Sgwrs â Thomas Rain Crow].

'The Welsh language'. Translaetion by Joseph P. Clancy, *ibid.*, 3..

'Cacynen [cerdd]', *Barddas*, 256 (Chwefror/Mawrth 2000), 9.